Palestyna i Bliski Wschód

czasopismo poświęcone sprawom gospodarczym Palestyny i Bliskiego Wschodu

Komitet redakcyjny: Leon Lewite, Józef Thon, P. Waserman.

Rok IV — Warszawa, październik 1935 — Nr. 10

TREŚĆ NUMERU:

Dr. M. MARCUS
Tel-Awiw.

BANKI SPÓŁDZIELCZE W PALESTYNIE

W życiu gospodarczem Palestyny odgrywają poważną rolę banki spółdzielcze. Ruch spółdzielczo-kredytowy rozwinął się w ostatnich latach w rozgałęzioną organizację, stanowiącą jeden z najbardziej cennych nerwów gospodarki żydowskiej w Palestynie. Ruch ten w Palestynie posiada zaledwie tradycję 16 lat (za wyjątkiem niektórych kas, jak kasa oszczędnościowa w Zychron Jakow, która istnieje już 28 lat i kasa oszczędnościowa w Rechowot — 24 lata). Zarówno w mieście jak i na wsi spełniają spółdzielnie kredytowe bardzo poważne zadania. Wiele inicjatywy gospodarczej udaje się zrealizować dopiero przy pomocy tych banków. Szczególne znaczenie mają one dla t. zw. „małego człowieka“, stanowiąc jedyne źródło otrzymania odpowiedniego kredytu dla założenia sobie przedsiębiorstwa handlowego, lub rzemieślniczego. Na wsi pomagają spółdzielnie rozwojowi rolnictwa oraz rzemiosła i drobnego przemysłu. Spółdzielnie kredytowe pomagały swoim 10.000 członkom we wszystkich ich poczynaniach, w nabywaniu placów budowlanych, w budowie domów i w zakupach potrzebnego inwentarza. Pożyczki te spłacane zostają przy pomocy zbóż, płodów rolnych, wyrobów przemysłowych i t. p. i trudno sobie wyobrazić, jakby to wszystko powstało bez pomocy towarzystw kredytowych. Banki prywatne i akcyjne nie wykazują należytego zrozumienia dla potrzeb kredytowych szerokich mas, które dopiero poprzez banki spółdzielcze otrzymują pomoc kredytową, niezbędną dla należytego urządzenia się w kraju.

Banki spółdzielcze mogą się wykazać, w ostatnich latach wzmożonej imigracji, wielką intensywnością swego rozwoju, a posiadając miljon funtów, stanowią jeden z najwybitniejszych czynników życia gospodarczego kraju. Należy podkreślić, iż spółdzielcze banki w Palestynie posiadają w obecnej chwili 40 tys. członków, co łącznie z ich rodzinami stanowi połowę „Iszuwu“ żydowskiego. Banki te wzrosły wraz z gospodarką żydowską miejską i wiejską i w wielkiej mierze należy im też przypisać pomyślny rozwój dzieła kolonizacji w Palestynie. Ciekawem byłoby zbadać rozwój tych banków, ich tranzakcje, by w ten sposób otrzymać dokładny obraz rozwoju wielu dziedzin gospodarki palestyńskiej.

Żydowskie spółdzielnie kredytowe w Palestynie są obecnie zorganizowane w 2 związki rewizyjne. Jeden z nich — „Merkaz“, będący ogólnym związkim rewizyjnym żydowskich spółdzielni kredytowych w Palestynie z centralną instytucją kredytową, którą jest bank „Zerubawel“. Drugi z nich — to Związek Rewizyjny Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Po-

życzkowych Organizacji Robotniczej („Histadrut") z „Bankiem Hapoalim" jako centralnym.

Jeszcze w latach 1921—23 w stadjum początkowem rozwoju spółdzielni kredytowych w kraju dawał się odczuwać brak jednej centralnej instytucji, któraby jednoczyła wszystkie spółdzielnie kredytowe, służąc im radą, instrukcjami oraz koniecznym kredytem. Po długich przygotowaniach i naradach założono w 1925 r. „Merkaz", który wytknął sobie następujące zadania:

1. założenie spółdzielni kredytowych w tych miejscowościach gdzie one są niezbędne.
2. kontrola i działalność rewizyjna w istniejących spółdzielniach kredytowych.
3. starania o uzyskanie koniecznego kredytu dla spółdzielni kredytowych.

„Merkaz" był więc początkowo związkiem rewizyjnym oraz centralnym bankiem zorganizowanych spółdzielni kredytowych. Później dopiero funkcje te zostały rozdzielone i założono bank „Zerubawel", jako centralną instytucję spółdzielni kredytowych w kraju, której zadaniem było pośredniczenie w sprawach kredytowych i działalność kleryngowa między spółdzielniami kredytowemi.

„Merkaz", działający jako związek rewizyjny liczył na dzień 1 lipca 1935 r. 35 spółdzielni kredytowych z ogólną liczbą członków 35.640. Spółdzielnie te znajdują się w następujących miejscowościach: 10 w Tel-Awiwie, 3 w Hajfie, 2 w Jerozolimie i 18 w osiedlach. Związek Rewizyjny Robotniczych Kas Oszczędnościowo-Pożyczkowych liczył 1 lipca 1935 r. 25 spółdzielni kredytowych z ogólną liczbą członków 18.679, przyczem 3 spółdzielnie znajdowały się w miastach (po jednej w Tel-Awiwie, w Hajfie i Jerozolimie), 24 w kolonjach i 3 w nowych punktach osiedlenia. Oprócz tych spółdzielni należących do 2 związków rewizyjnych istnieje cały szereg wolnych spółdzielni kredytowych, niezorganizowanych i niepodlegających społecznej kontroli. Są to przeważnie nieznaczne kasy, między innemi znajduje się również kilka bardzo poważnych instytucyj kredytowych, jak „Bank Kupat Am". Spółdzielnie kredytowe złączone w „Merkazie" przedstawiają najpoważniejszą część ruchu spółdzielczo-kredytowego, są one rozgałęzione we wszystkich krańcach Palestyny i pod względem liczby, wielkości jak i wpływów zajmują pierwsze miejsce w „Iszuwie". Badanie statystyk wykażą nam rozwój tych spółdzielni i zasięg ich działalności. Rozumowania nasze opierać się będą na bilansach „Merkazu" i zjednoczonych dokoło niego towarzystw spółdzielczo-kredytowych.

Kapitał własny towarzystw spółdzielczo-kredytowych stanowią udziały członków, które tworzą również podstawę do obliczenia zobo-

wiązań członków względem ich spółdzielni. Po ostatniej unifikacji towarzystw kredytowych zobowiązania członków wynosiły dziesięciokrotnie więcej niż suma wpływów z tytułu udziałów.

Kapitał, pochodzący z udziałów wszystkich spółdzielni kredytowych „Merkazu", wynosił na dzień 30 czerwca 1935 r. ŁP. 164.050, zobowiązania zaś członków wynosiły — ŁP. 1.640.500.

W pierwszem półroczu 1935 r. zaznaczył się wzrost kapitału, pochodzącego z udziałów o ŁP. 21.000.—, a za cały rok 1934/35 wzrost o ŁP. 49.000 wobec wzrostu ŁP. 22.000.— w roku 1923/24. Jeśli porównamy wzrost ten w cyfrach absolutnych i procentach otrzymamy następujące liczby:

	30/6 1933	30/6 1934	30/6 1935	wzrost wobec r. 1934	wzrost wobec r. 1933
	w funtach palestyńskich				
Udziały	93,641	115,562	164,050	42%	72%
Fundusz rezerwowy i inne fundusze	6[illegible],555	91,128	145,708	60%	—
	160.196	208.690	309.758	49%	94%

Wzrost funduszów rezerwowych był znacznie większy, niż wzrost kapitału zakładowego. Należy to przypisać tranzakcjom zarobkowym spółdzielni kredytowych, co umożliwiło powiększenie o znaczne sumy funduszu rezerwowego.

Szczególnie zauważyć się to daje w bankach miejskich, posiadających większe dochody od wiejskich spółdzielni kredytowych.

Następująca tablica wykazuje procentowy wzrost udziałów i funduszów rezerwowych wszystkich spółdzielni kredytowych.

	Wzrost udziałów w r. 1935 wobec lat		Wzrost rezerw w 1935 r. wobec lat	
	1934	1933	1934	1933
	w %			
Tel-Awiw	32	72	90	177
Spółdzielnie kredytowe wiejskie	35	100	11	30
Wszystkie spółdzielnie kredytowe	34	75	60	120

Widzimy więc, że mimo mniejszego wzrostu udziałów w Tel-Awiwie, powiększyły się fundusze rezerwowe jego spółdzielni kredytowych.

Fundusze kredytowe wzrosły w Tel-Awiwie trzykrotnie, podczas, gdy w wiejskich spółdzielniach kredytowych wzrosły one tylko o ⅓. Różnica więc jest dziewięciokrotna, co należy przypisać dochodowości spółdzielni kredytowych w mieście wobec małej rentowności tych spółdzielni na wsi.

Główną pozycją po stronie pasywów w bilansie stanowią oszczędności i depozyty. W pozycji tej ważną jest wielkość depozytów. Stanowią one trwałe podłoże dla spółdzielni kredytowych.

Zaznaczyć należy, iż spółdzielnie kredytowe na początku m. września b. r. podczas niepokoju i wycofywania depozytów nie skorzystały z prawa zatrzymywania depozytów i wypłacały nawet długoterminowe depozyty.

Depozyty na rachunku bieżącym przedstawiają głównie obcy kapitał i stanowią dla nich poważną rezerwę kapitału.

Następująca tablica wykazuje nam wzrost depozytów w latach 1933—1935.

Depozyty	1933	1934	1935
	w funtach palestyńskich		
na bieżącym rachunku	690.376	1.237.394	1.690.524
terminowe depozyty	414.105	582.149	956.764

Stosunek tych depozytów wyraża się cyfrą 177:100, wobec 212:100 w roku ubiegłym. Stan depozytów polepsza się w miarę nadwyżki wkładów terminowych nad wkładami nieterminowemi.

Depozyty na rachunku bieżącym wzrosły o 64%, terminowe zaś — o 37%.

Ogólną sumę wszystkich depozytów i pożyczek bankowych znajdujemy w następującej tablicy (w ŁP.):

	1933	1934	1935	wzrost wobec 1934 r.	wzrost wobec 1933 r.
				w procentach	
Ogólna suma depozytów	1,165,341	2,020,601	2,796,434	38,5	140
Pożyczki zaciągnięte przez Banki	84,156	182,641	306,533	51	264
Suma kredytów udziel.	1.249.397	2.203,242	3 102 967		

Zaznaczyć należy, iż gros wszystkich depozytów przypada na miasto Tel-Awiw. Na ogólną sumę ŁP. 2.796.434.— na Tel-Awiw przypada ŁP. 2.038.929, co stanowi 73%. Również wzrost depozytów jest w miastach o wiele silniejszy niż na wsi.

Wzrost depozytów.

	wobec roku 1934	wobec roku 1933
w Tel-Awiwie	40%	14,3%
na wsi	28%	122%
ogółem	38,5%	140%

W ogólnej statystyce ruchu spółdzielczego Palestyny na specjalną

uwagę zasługują cyfry, dotyczące Tel-Awiwu, który zajmuje pierwsze miejsce pod względem rezultatów pracy w tej dziedzinie.

Nie wszystkie depozyty i wkłady towarzystw spółdzielczo-kredytowych pochodzą od członków i wielka część pieniędzy złożona została przez niecziłonków, rekrutujących się z pośród nowych emigrantów, deponujących swe pieniądze w bankach do momentu znalezienia odpowiednich możliwości dla ich rentownej lokaty.

Ciekawem będzie porównać wzrost depozytów w stosunku do liczby członków. W ostatnich trzech latach liczba członków spółdzielni kredytowych wzrosła w sposób następujący:

				Przyrost w porównaniu z rokiem:	
	1933	1934	1935	1934	1933
Ogólna ilość członków	24.449	28.76	35.640	23%	45%

Widzimy więc, iż wzrost członków stanowi tylko 23% wobec wzrostu ilości depozytów wynoszących 38,5%.

Ogólna suma udzielonych kredytów jest jednym ze współczynników wypłacalności banków w stosunku do posiadanej gotówki i innych środków płatniczych, będących w kasie i w innych bankach.

Warto zaznaczyć, iż wypłacalność towarzystw spółdzielczo-kredytowych w ostatnich 3 latach pozostała na wysokości 30%, jak to wynika z poniższej tabeli:

	1933	1934	1935
Dłużnicy	1.249.397	2.203.242	3.102.967
Stan płynności gotówki w kasach i w bankach	364.650	665.718	918.461

Podkreślamy, iż do ogólnej sumy kredytów zaliczyć należy również zaliczki bankowe, które przy odpływie depozytów zostają z banków natychmiast wycofywane, a które przy sumiennem obliczeniu likwidacyjnem wypłacane są w 100% z środków płatniczych, będących do dyspozycji, przez co płynność gotówki w spółdzielniach kredytowych ulega znacznemu zmniejszeniu.

„Merkaz" dobrze czyni stawiając sobie pewne ograniczenia w wypłacalności przez stosowanie ścisłej metody obliczenia wszystkich rodzajów pieniędzy zdeponowanych.

Zaznaczyć warto, iż większość spółdzielni kredytowych lokuje swe środki płatnicze w centralnym banku „Zerubawel", oraz w innych instytucjach finansowych, jak Anglo-Palestine Bank i Barclay's Bank.

Środki płatnicze podzielone są między spółdzielnie kredytowe i zda-

rza się niekiedy, iż w razie nagłego zapotrzebowania na nie w niektórych bankach wypłacalność zaczyna słabnąć. Wobec takiego stanu muszą „Merkaz" i ‚Zerubawel" zwrócić większą uwagę na pojedyńcze spółdzielnie kredytowe, by te kierowały swe kapitały jedynie do banków centralnych, co wpłynie na usprawnienie wypłacalności wszystkich spółdzielni.

Pasywa, wykazujące zadłużenie spółdzielni kredytowych odpowiadają wartości aktywów, w których wyszczególnione są pożyczki, według ich rodzajów. Aktywa, pozostające pod stałą kontrolą, nadają właściwy charakter tranzakcjom banków spółdzielczych. Co do ogólnego podziału pożyczek, co do ich wielkości i przeznaczenia w gospodarce dłużnika będziemy musieli się zadowolić ogólną sumą pożyczek, z których wyszczególnimy najważniejsze pozycje (w ŁP.).

	1933	1934	1935
Pożyczki na okres 1 roku	365,174	524,812	809,342
„ „ dłuższy niż rok	—	—	266,778
Dyskonto weksli	288,824	500,625	713,326
Różne	392,661	777,945	699,865
Ogólna suma pożyczek	1,047,659	1,803,442	2,519,311

Ogólna suma pożyczek w r. 1935 wzrosła wobec
1934 r. o 40%
1933 r. o 145%

Jeśli podzielimy ogólną sumę pożyczek przez ogólną sumę członków to otrzymamy wielkość pożyczki, przypadającej na każdego członka spółdzielni. W roku 1935 wynosiła przeciętna pożyczka ŁP. 78 wobec ŁP. 57 w roku 1934 i ŁP. 40 w r. 1933. Jeśli uwzględnimy, iż nie wszyscy członkowie jednocześnie zaciągają pożyczki, okaże się, że przeciętna wysokość pożyczki wyniosła ŁP. 100, którą uważać należy jako bardzo wysoką. Wynika z tego, iż spółdzielnie kredytowe, które zorganizowane zostały w kołach „małych ludzi" stały się obecnie czynnikiem wpływającym na rozwój handlu i przemysłu.

Ekspansja spółdzielni kredytowych w tym kierunku stała się szczególnie wyraźną w miastach i wyraża się ona w podziale wszelkiego rodzaju pożyczek zaciągniętych w miastach i kolonjach.

(d. c. n.).

Mgr. O. ROTENSTREICH
Jerozolima.

POLSKO-PALESTYŃSKIE STOSUNKI PRAWNE

Kwestja stosunków prawnych między Polską a Palestyną stała się w chwili obecnej niezwykle aktualną. Emigracja z Polski do Palestyny, zwłaszcza emigracja masowa przynosi ze sobą również komplikacje natury prawnej. Jest rzeczą dość częstą, że dłużnicy wyjeżdżają do Palestyny bez regulowania swych długów, ufając, że odległość między wierzycielem a dłużnikiem uniemożliwi dochodzenie długu. Często unika się w ten sposób wykonania prawomocnego wyroku. Zacieśnienie stosunków handlowych między Polską a Palestyną przy zupełnej nieznajomości stosunków prawnych w Palestynie czyni naświetlenie tych kwestyj koniecznością.

W jaki sposób może wierzyciel dochodzić pretensji przeciw dłużnikowi w Palestynie pretensji zaciągniętej w Polsce?

W tej mierze rozróżnić należy dwa wypadki: a) wierzyciel nie posiada wyroku przeciw dłużnikowi, b) wyrok prawomocny zapadł w Polsce.

Biorąc pod uwagę pierwszy wypadek — musi wierzyciel wnieść przeciw swemu dłużnikowi skargę, stosując się do wymagań właściwości rzeczowej i miejscowej, przepisanych ustawami obowiązującemi w Palestynie. Biorąc pod uwagę drugą ewentualność, należy zauważyć, że istnieje teoretycznie możliwość krótkiego postępowania w takim wypadku. T. zw. skarga na podstawie wyroku wzgl. prośba o exequatur. W tych wypadkach sąd palestyński bada jedynie kwestję właściwości sądu, który wydał wyrok, czy pozwanemu dano możliwość obrony i t. p., nie wchodząc w meritum sprawy. Sąd odmawia wykonania wyroku, jeśli wedle ustaw palestyńskich wyrok taki nie jest wykonalny, albo jeśli ustawodawstwo państwa, w którym wyrok będący przedmiotem rozważań zapadł, nie dopuszcza wykonalności wyroków sądów palestyńskich. Jak na wstępie zaznaczyłem — skrócone postępowanie jest możliwe jedynie teoretycznie. Jakkolwiek istnieją w tym kierunku odpowiednie normy ustawowe stanęły sądy palestyńskie na stanowisku, że normy te są ultra vires prawodawcy i odmawiają przeprowadzenia ich w praktyce. Wytworzyła się poniekąd paradoksalna sytuacja. Pozwany przed sądem palestyńskim dłużnik, przeciw któremu zapadł wyrok w Polsce, może stać na stanowisku „lis pendens“ i żądać odrzucenia skargi, ze względu na to, że w tej sprawie zapadł już wyrok — z drugiej zaś strony nie może powód wykonać wyroku polskiego w Palestynie. Sąd prawdopodobnie stanie w takim wypadku na stanowisku, że nie ma tu „lis pendens“ (są w tym kierunku precedensy w praktyce angielskiej) i umożliwi w ten sopsób wierzycielowi, który ma

już wyrok przeciw dłużnikowi — dochodzenie pretensji ab ovo — t. zn. dochodzenie w ten sposób, jakby wyrok wydany w Polsce wogóle nie istniał.

Wykonalność wyroków sądów polskich w Palestynie i na odwrót — możliwą by była jedynie w wypadku odpowiedniego traktatowego unormowania tej kwestji między obu krajami. Układ taki leży w interesie utrzymania normalnych stosunków handlowych między obu krajami — i dlatego rząd winien w tej sprawie poczynić odpowiednie kroki.

W kwestji uregulowania stosunków prawnych między Polską a Palestyną uczyniono jeszcze w styczniu 1932 pewien krok naprzód. W Dz. U. R. P. Nr. 17 z 2 marca 1934 ogłoszony został traktat o wydawaniu zbiegłych przestępców, zawarty między Polską a Wielką Brytanją. Traktat ten został następnie proklamacją Wysokiego Komisarza — rozciągnięty także na Palestynę. Traktat dotyczy wydawania zbiegłych do Palestyny przestępców — obywateli polskich — władzom polskim za czyny popełnione na terytorjum polskiem i odwrotnie. W liście przestępstw, podlegających ekstradycji, znajdują się m. in. przestępstwa przeciwko ustawom o bankructwie, sprzeniewierzeniu, nadużyciu zaufania przez zawiadowcę, bankiera, agenta lub oszukańcze użycie cudzej własności, oszustwo, podrabianie i fałszowanie papierów wartościowych, dokumentów i t. p. Ustawa ekstradycyjna, obowiązująca w Palestynie, zawiera również listę przestępstw ulegających ekstradycji. Ta ostatnia lista zawiera mniej wypadków, w których nastąpić może ekstradycja, niż traktat polsko-angielski. Sąd palestyński stanął na stanowisku (w sprawie Rex-Wolf Landau), że naskutek tekstu proklamacji Wysokiego Komisarza, która postanawia: „Wobec podpisania traktatu polsko-angielskiego ogłaszam niniejszem, że ustawa ekstradycyjna z 1928 będzie odtąd miała zastosowanie do Polski", sąd związany jest jedynie ustawą ekstradycyjną i listą przestępstw, która ta zawiera, nie jest natomiast związany traktatem, który w Palestynie wogóle nie obowiązuje. Jest to stwierdzenie doniosłej wagi, z którem musi się liczyć władza żądająca ekstradycji. Nie wystarcza zatem, że dane przestępstwo znajduje się w liście przestępstw, zawartej w traktacie polsko-angielskim, jeśli nie mieści w liście przestępstw dołączonej do ustawy ekstradycyjnej obowiązującej w Palestynie — nie może ono być przedmiotem ekstradycji. Rzecz jasna, że ustawa ekstradycyjna nie dotyczy przestępstw natury politycznej. Ani traktat, ani ustawa palestyńska nie traktują przestępstw natury skarbowej, jako ulegających ekstradycji.

Uregulowanie kwestji wydawania zbiegłych przestępców jest tylko małym krokiem naprzód w problemie ogólnego uregulowania stosunków prawnych między Polską a Palestyną. Szczególnie problem wzajemnej wykonalności wyroków wymaga obecnie szybkiego rozwiązania.

SPRAWOZDANIE DEPARTAMENTU CEŁ, AKCYZ I HANDLU RZĄDU PALESTYŃSKIEGO ZA R. 1934*)

Import:

Ogólna wartość importu towarów do Palestyny wyniosła w roku 1934 ŁP. 15.152.781, w porównaniu z ŁP. 11.123.489 w roku 1933, wykazując wzrost ŁP. 4.029.292.

Znaczny wzrost wartości importu powstał naskutek dużego napływu imigrantów, którzy przywieźli ze sobą poza bagażem osobistym, narzędzia i maszyny. Szczególnie wielki był import drzewa budulcowego, żelaza w sztabach i prętach, wyrobów sanitarnych, cementu, dachówek i cegieł, przyborów elektrycznych, rur izolacyjnych, farb do budowy lokali mieszkalnych i handlowych.

Zbiór pszenicy w roku sprawozdawczym, chociaż naogół niezły, nie wystarczył do pokrycia zapotrzebowania coraz wzrastającej ludności, zmuszając do importu z zagranicy pszenicy i mąki w dużych ilościach.

W roku 1934 daje się również zauważyć wzrost importu nasion i orzechów do wytłaczania oleju, olejów kwasowych, oliwy skażonej do wyrobu mydła, tkanin bawełnianych, wełnianych i jedwabnych, odzieży wszelkiego rodzaju, benzyny, nafty, samochodów, rur do celów irygacyjnych, maszyn, nawozów sztucznych, warzyw świeżych i owoców oraz przetworów mleczarskich.

Należy również zaznaczyć, że wzrósł w roku 1934 import surowców i artykułów nawpółobrobionych, przeznaczonych do krajowej fabrykacji.

Poniżej podajemy tabelę importu głównych artykułów do Palestyny za lata 1933 i 1934.

Eksport:

Ogólna wartość eksportu Palestyny wyniosła w roku 1934 ŁP. 3.217.562, w porównaniu z ŁP. 2.591.617 w 1933 r. Nadwyżka ta tłumaczy się zwiększonym wzrostem eksportu owoców cytrusowych, który wyniósł w roku 1934 ŁP. 2.650.242 w porównaniu z ŁP. 2.078.361 w roku 1933.

Po raz pierwszy w ciągu ostatnich 4-ch lat zbiór jęczmienia był dobry. Eksport jęczmienia wynosił w ubiegłym roku 3.928 tonn.

Eksport artykułów przemysłowych w roku 1934 był naogół zadawalający, za wyjątkiem cementu, mydła, pończoch, skarpetek i oliwy.

W wielu wypadkach eksport artykułów produkcji krajowej musiał być zmniejszony wskutek zwiększonej konsumpcji krajowej.

---

*) Dokończenie. Patrz „Palestyna i Bliski Wschód" Nr. 8—9, str. 434—437.

IMPORT DO PALESTYNY.

Artykuły	1933		1934	
	Ilość kwintali	Wartość ŁP.	Ilość kwintali	Wartość ŁP.
Ryż	157,125	132,238	140,207	125,628
Pszenica	600,473	448,236	455,470	321,802
Mąka pszenna	269,190	264,679	246,948	232,220
Bydło (sztuk)	123,080	164,409	270,549	344,122
Masło	8,737	75,424	17,732	125,613
Ryby, świeże, solone i wędzone	29,536	98,968	42,306	141,719
Jaja (sztuk)	34,315,479	63,245	56,981,899	105,633
Owoce świeże	58,015	73,429	104,481	162,969
Kawa	9,828	52,403	11,825	58,082
Cukier	160,673	141,865	189,901	150,805
Kartofle	97,533	45,257	123,488	73,150
Węgiel	580,070	62,443	498,861	55.807
Nasiona i orzechy do wytłaczania oleju	162,434	201,031	185,208	170,256
Cement	394,090	88,328	1,505,371	267,624
Żelazo w sztabach i prętach	450,380	240,096	805.124	520,604
Rury i ich łączniki	119,781	214,958	204.697	366,032
Wyroby sanitarne	—	66,041	—	177,999
Przybory elektrotechniczne	—	144,865	—	278,504
Maszyny rolnicze	—	56,376	—	56,632
Maszyny przemysłowe	—	466,699	—	966,749
Drzewo budowlane m³	115,619	253,777	2,003	460,410
Drzewo na skrzynki do pakowania pomarańczy	41,553	145,097	733	242,838
Dykty	17,888	27,659	53,697	87,612
Tkaniny bawełniane	30,177	410,572	39,794	520,574
Tkaniny wełniane	3,755	201,559	4,245	245,277
Tkaniny jedwabne	4,378	231,733	6.202	307,019
Odzież wszelka	—	386,980	—	583,870
Lekarstwa	—	71,119	—	117,010
Nafta (litrów)	42,088,267	115,563	485,739	154,711
Benzyna (litrów)	27,878,604	177,408	406,089	206,257
Automobile	1,969	370,879	3,575	578,271
Części i akcesorja do pojazdów mechanicznych	—	54,466	—	102,363
Opony gumowe	3,888	66,091	4,765	65,417
Nawozy sztuczne	107,890	95,968	128,529	104,724

Poniższa tabela wykazuje eksport głównych artykułów przemysłowych z Palestyny za ostatnie pięciolecie:

	1930	1931	1932	1933	1934
	w funtach palestyńskich				
1. Makuchy	1.660	22	8.980	7,594	14.637
2. Biszkopty i ciasta	2.138	2,505	2,728	1.517	1,256
3. Maca	3.902	2,386	3,430	2,292	1,903
4. Ser	3.255	2,438	4,401	7.111	695
5. Czekolada	974	1,084	1 653	548	266
6. Wyroby cukiernicze	1.636	1.513	1,813	2,118	1,489
7. Soki owocowe i syropy	2,651	3,318	4,509	6,793	6,751
8. Wódka i koniak	1.142	2,703	2.740	2,206	5,721
9. Wina	31.411	30,592	30,737	22,270	23,214
10. Oliwa	19.394	29.227	32.414	20,786	18,687
11. Olej słonecznikowy	3.211	3,447	29,353	612	—
12. Olej inny jadalny	1,338	5,281	473	26,459	35,978
13. Cement	28,702	20,450	22,151	14,063	1.700
14. Lustra	389	2,222	3,551	3,249	1,973
15. Łóżka i części	1.708	2,817	4,343	818	462
16. Wyroby blaszane	2.553	523	1,117	1,464	1.283
17. Wyroby z drzewa oliwkowego	3,319	2,320	1.567	1,726	1,691
18. Przędza i nici bawełniane	2,517	840	2,039	2,533	1,931
19. Wyroby bawełniane	5,450	2,536	2,338	1,795	936
20. Pończochy i skarpetki	19,722	16.075	12,538	11,584	8,920
21. Odzież	19.059	17.081	16.508	26.959	38,124
22. Mydło	206,259	119.941	108,101	79,342	71,532
23. Wyroby z papieru i tektury	2,475	3.787	2,544	1,768	4,142
24. Artykuły kultu i pietyzmu religijnego	6,604	4,078	2.819	3,936	5,742
25. Paciorki i wyroby z masy perłowej	11,532	10,662	9.569	8,634	6,877
26. Torebki skórzane	6,274	6,023	5,290	7,249	6.035
27. Materjały piśmienne	2,727	3,834	6.770	4,620	989
28. Zęby sztuczne	10,325	16,152	13.429	[illegible]	28,585
29. Esencje wszelkiego rodzaju	158	703	2,285	3,923	7,447
30. Inne wyroby	35.577	50,394	95,433	108,755	105,874

Spadek, który zaznaczył się w roku 1933, wytłumaczyć się daje zmniejszonem zapotrzebowaniem na rynku egipskim na mydło palestyńskie, oraz zwiększonem zapotrzebowaniem w kraju na cement, tak, że nie została nadwyżka na eksport.

Poniższa tabela wykazuje eksport głównych artykułów nieprzemysłowych z Palestyny za ostatnie pięciolecie:

Artykuły	1930	1931	1932	1933	1934
	w funtach palestyńskich				
Jęczmień	55,749	1,766	948	570	19,270
Włoski groch	29,610	24,205	7,822	87	2,658
Durra	151,716	37,696	1,800	2,376	4,734
Sezam	36,222	12,527	6,498	2,872	8,455
Pomarańcze	857,223	886,336	1,701,001	1,949,177	2,430,018
Grejpfruty	10,291	40,250	79,564	129,184	220,224
Melony	83,625	47,720	30,794	20,643	30,003
Migdały	27,670	20,272	20,357	5,685	1,584
Wełna surowa	4,909	1,551	315	1,241	1,088
Skóry surowe i wyprawione	28,151	21,486	11,891	11,968	22,110

Poniżej podajemy tabele porównawcze importu i eksportu Palestyny za ostatnie pięciolecie.

	1930	1931	1932	1933	1934
	w funtach palestyńskich				
Import towarów	6,965,258	5,940,000	7,768,920	11,123,489	15.152,781
Import złota i srebra	3,229	2,025	155,501	145,306	273,430
Eksport towarów	1,896,095	1,572,061	2,381,491	2,591,617	3,217,562
Eksport złota i srebra	1,654	226,467	1,505,952	841,878	850,260
Reeksport	182,222	251,338	243,607	319,302	283,946
Tranzyt	155,385	177,162	196,376	187,883	239,558

Poniższe tabele wykazują import i eksport Palestyny według kategoryj towarowych.

IMPORT DO PALESTYNY W LATACH 1930—1934

	1930	1931	1932	1933	1934
	w funtach palestyńskich				
I. Artykuły spożywcze, napoje i tytoń	1,393,009	1,535,129	1,784,830	2,425,817	2,902.093
II. Surowce i półfabrykaty	597,574	417,904	556,966	836,485	1,076,894
III. Wyroby gotowe	4,067,135	3,261,785	3,910,411	5.743,394	9,168,281
IV. Różne	927,540	725,182	1,516,713	2,117,493	2,005.513
Razem	6,985,258	5,940,000	7,768,920	11,123,489	15,152,781

EKSPORT Z PALESTYNY W LATACH 1930—1934

	1930	1931	1932	1933	1934
	w funtach palestyńskich				
I. Artykuły spożywcze, napoje i tytoń	1,476,070	1,229,663	2,025,664	2,246,039	2,865.314
II. Surowce i półfabrykaty	91,992	58,692	42.917	31,915	55,405
III. Wyroby gotowe	365,350	280,438	312,392	306,092	294,243
IV. Różne	2,683	3,268	518	7,571	2,600
Razem	1,896,095	1,572,061	2,381,491	2,591,617	3.217,562

Poniższe tabele wykazują import i eksport Palestyny według krajów pochodzenia i przeznaczenia.

TABELA PRZYWOZU DO PALESTYNY W LATACH 1933, 1934.

Kraje	1933	1934	% w 1934 r.
	w funtach palestyńskich		
W. Brytanja	1,949,936	2.960.706	19,54
Posiadłości brytyjskie	452,087	526,406	3,47
Austrja	186,822	348,157	2,30
Belgja	346,740	620.468	4,09
Bułgarja	88.614	148.818	0,98
Czechosłowacja	312,943	514,210	3,39
Danja	74,191	127.003	0,84
Francja	459,575	417,601	2,75
Niemcy	1,193,303	1,658,993	10,95
Holandja	117,900	247,228	1,63
Węgry	54,394	115,410	0,76
Włochy	357,022	481,261	3,18
Polska	289.718	475,375	3,14
Rumunja	581,635	953,343	6,29
Z. S. R. R.	157,637	215,033	1,42
Szwecja	122,213	184,663	1,22
Szwajcarja	73,944	168,275	1,11
Jugosławja	65,509	174,440	1,15
Egipt	1,208,227	456.832	3,02
Japonja	349,859	593,552	3,92
Irak	81,592	180,452	1,19
Syrja	942,663	1,083,095	7,15
Turcja	364,506	495,308	3,27
U. S. A.	838,774	1,283,484	8,47
Inne kraje	454,135	722,668	4,77
Ogółem	11,123,489	15,152,781	100,00

TABELA WYWOZU Z PALESTYNY W LATACH 1933, 1934

Kraje	1933	1934	% w 1934 r.
	w funtach palestyńskich		
W. Brytanja	1,559,496	1.785,014	55.48
Posiadłości brytyjskie	60,613	79,195	2.46
Belgja	9,801	29,947	0.93
Danja	37,485	45,799	2.43
Francja	21,922	29,552	0.92
Niemcy	373,749	600,669	18.67
Holandja	53,853	77 481	2.41
Włochy	14,312	18,707	0.58
Norwegja	16,284	29.892	0.93
Polska	15,122	31.990	0.99
Rumunja	40,620	60,485	1.88
Szwecja	25,265	34.883	1.08
Egipt	71,962	70,484	2.19
Syrja	212,982	222,643	6.92
U. S. A.	21,415	30,667	0.95
Inne kraje	56,736	70,154	2.18
Ogółem	2,591.617	3.217,562	100,00

Poniższe tabele wykazują import i eksport Palestyny według Urzędów Celnych:

TABELA PRZYWOZU DO PALESTYNY W LATACH 1933, 1934

	1933	1934	% w 1934 r.
	w funtach palestyńskich		
Jaffa	5,832,868	7.629,142	50.35
Hajfa	4,260.045	6,216,005	41,02
Jerozolima	429,071	431,366	2,85
Samakh	103,156	123,265	0.81
Nablus	45.282	45,130	0,30
Gaza	41.485	50,701	0,33
Acre	4,659	9,850	0,07
Metulla	6,937	5,329	0,03
Rosz Pina	279,434	434,635	2,87
Ras en Naqura	114,941	200,872	1,33
Kantara	1,637	1,833	0,01
Khan Yunis	1,573	1,986	0,01
El Arisz	2,302	2.601	0,02
Safed	70	—	
Beerszeba	29	16	
Razem	11,123,489	15,152,781	100,00

TABELA WYWOZU Z PALESTYNY W LATACH 1933 i 1934.

	1933	1934	% w 1934 r.
	w funtach palestyńskich		
Jaffa	1.540.213	1.824.755	56.71
Hajfa	893 541	1.208 721	37.57
Jerozolima	63.120	69.551	2.16
Samakh	2.082	5.178	0.16
Nablus	54.796	48.734	1.51
Gaza	4.447	28.553	0.89
Acre	6.280	8 060	0.25
Metula	2.959	6.475	0.20
Rosz Pina	16.316	12.302	0 38
Ras en Naqura	7.291	5.129	0.16
Kantara	—	—	—
Khan Yunis	50	104	0 01
El Arisz	—	—	—
Safed	—	—	—
Beerszeba	—	—	—
Razem	2,591,617	3,217,562	100,00

Ruch cen:

Miesięczne wykazy cen hurtowych oraz kosztów utrzymania przedstawiają się, jak następuje:

1934	Ceny hurtowe Przy traktowaniu cen 1933r. - 100%	Koszt utrzymania Przy traktowaniu cen w styczniu 1922 - 100%
Styczeń	96,2	53,6
Luty	98,7	55,9
Marzec	103,1	54,2
Kwiecień	102,0	54,5
Maj	103,1	53,4
Czerwiec	102,1	53,7
Lipiec	96,6	54,7
Sierpień	99,2	55,2
Wrzesień	103,1	56,9
Październik	105,2	55,7
Listopad	105,9	57,1
Grudzień	106,8	56,4

Podana poniżej tabela porównawcza podaje ceny hurtowe artykułów pierwszej potrzeby za ostatnie pięć lat.

Artykuły	Jednostka	1930	1931	1932	1933	1934
		W milsach palestyńskich				
Chleb	za 100 kg.	1,840	1,430	1,570	1,430	1,570
Pszenica	„	820	750	1,130	1,050	960
Jęczmień	„	390	530	720	620	570
Proso	„	500	600	740	690	590
Nafta	„	620	570	810	770	770
Ryż (Rashid)	„	1,840	1,680	1,860	1,390	1,330
Wołowina	„	9,010	7,520	6,420	5,680	5,700
Baranina	„	8,630	7,550	7,200	7,190	7,330
Jajka	za 100 szt.	330	270	280	310	310
Mleko	za 100 litr.	1,180	1,150	1,140	1,140	1.600
Masło (produkcji krajowej)	za 100 kg.	18,860	13,480	12,930	12,640	13,090
Ser (produkcji krajowej)	„	6,830	5,600	7,180	6,150	7,340
Kartofle	„	870	1,000	850	710	840
Groch	„	1,080	760	850	810	930
Fasola niełuszczona	„	1,030	830	900	850	970
Nasiona sezamowe	„	1,690	1,620	2,170	1,920	1,580
Soczewica	„	1,075	690	790	890	1,240
Łubin	„	820	780	570	480	490
Pomidory	„	1,270	1,130	1,140	1,130	1,140
Cebula	„	430	570	620	510	470
Morele świeże	„	1,750	1,960	1,750	1,800	1,920
Figi świeże	„	1,170	1,130	870	1,350	1,170
Winogrona	„	1,160	1,130	1,220	1,420	1,240
Melony	„	1,160	950	810	1,350	920
Sok z melonów	„	420	420	430	690	400
Migdały	„	4,910	3,960	4,410	4,030	5,440
Kawa w ziarnach	,	8,090	5,880	7,530	4,760	6,650
Cukier (kryształ)	„	2,100	1,950	2,000	1,870	1,810
Sól	„	495	550	580	570	550
Węgiel drzewny	„	650	580	660	570	630
Olej sezamowy	„	4,310	3,890	4,830	4,840	4,090
Oliwa	„	4,080	3,850	4,500	5,460	5,310
Mydło (Nabulsi)	„	3,570	3,180	3,240	3,560	3,470
Mąka (zagraniczna)	„	1,530	1,400	1,600	1,460	1,430

Ceny detaliczne artykułów pierwszej potrzeby, na podstawie których został ułożony indeks kosztów utrzymania, przedstawiały się w ostatnich 5-ciu latach, jak następuje:

CENY ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH W LATACH 1930—1934.

Artykuły	Jednostka	1930	1931	1932	1933	1934
		w milsach palestyńskich				
Pszenica	Kilo	9	8	12	12	11
Chleb	„	17	16	16	15	16
Mąka (mieszana)	„	16	16	16	15	15
Baranina	„	92	83	88	87	88
Wołowina	„	108	92	83	79	83
Ryby	„	117	104	96	92	92
Mleko	„	33	26	21	21	21
Masło	„	200	171	163	158	150
Ser	„	75	75	79	75	83
Nafta	w blasz. (4 gal.)	174	159	151	159	159
Węgiel drzewny	kilo	9	7	7	7	7
Ryż (Rashidi)	„	20	18	19	15	14
Oliwa jadalna	„	42	40	48	55	57
Cukier (kryształ)	„	22	20	20	19	18
Jajka	za 10 sztuk	34	26	30	33	33
Mydło (Nabulsi)	kilo	38	34	40	45	45
Kawa (surowa)	„	96	75	83	83	79
Kartofle	„	10	11	9	9	10
Cebula	„	6	7	8	6	5

Dzięki dobrym zbiorom w r. 1934, przeciętne ceny pszenicy i jęczmienia były niższe o 10% w porównaniu z cenami roku poprzedniego.

Ceny na jarzyny, jako to na soczewicę, groch, fasolę, były wyższe o blisko 15% w porównaniu z r. 1933. Ceny na sezonowe warzywa i owoce przez cały rok były normalne.

Wyżej wspomniane tabele wskazują na imponujący rozwój wszystkich gałęzi gospodarki palestyńskiej.

Należy przypuszczać, iż wobec systematycznego napływu kapitałów oraz wykwalifikowanych sił fachowych — tempo tego rozwoju wzrośnie w znacznej mierze w latach najbliższych.

Dr. J. ADLER
Tel-Awiw.

BLISKI WSCHÓD JAKO RYNEK ZBYTU

Kraje Azji Przedniej oraz północno - wschodnie kraje Afryki, zwane powszechnie pod nazwą Bliski Wschód, są jeszcze w chwili obecnej niedocenione jako rynki zbytu przez przemysłowców i eksporterów Środkowej Europy w przeciwieństwie do tychże w Anglji, Belgji, Ameryk' i Japonji.

Należy podkreślić, iż tereny te zmieniły się znacznie pod względem istniejących warunków gospodarczych, w szczególności po klęsce państwa ottomańskiego w ostatniej wojnie światowej. Obecnie już nie Smyrna, Bejrut lub Aleksandrja są głównemi ośrodkami handlu lewantyńskiego, „agenturami Lewantu", skąd promieniował handel na cały Bliski Wschód. Zostały one zastąpione przez ośrodki handlowe „nowej" Palestyny, a mianowicie przez Tel-Awiw — Jaffę oraz port światowy Hajfę, tonaż którego już w ostatnim roku przewyższał tonaż Kapsztadtu i Manilli.

Dane opracowane przez wydział gospodarczy Ligi Narodów świadczą o niezwykle szybkim rozwoju gospodarczym Bliskiego Wschodu i o stałym wzroście znaczenia Palestyny w kompleksie tych krajów. Poniżej opublikowana tablica statystyczna przedstawia w procentach rozwój importu towarów do krajów Bliskiego Wschodu w roku pomyślnej konjunktury, t. j. w r. 1929 oraz w roku ogólno-światowej depresji gospodarczej, t. j. w r. 1934 w odniesieniu do ogólno-światowego importu, obejmującego 165 krajów świata.

UDZIAŁ PROCENTOWY BLISKIEGO WSCHODU W ŚWIATOWYM IMPORCIE.

	1929	1934
	w procentach	
Egipt	0,75	0,73
Turcja	0,35	0,28
Iran (Persja)	0,21	0,18
Syrja-Liban	0,14	0,21
Irak	0,10	0,22
Palestyna	0,10	0,37
Sudan	0,10	0,10
Aden	0,07	0,10
Cypr	0,03	0,03
Ogółem	1,85	2,22

Podczas gdy w ostatnich latach zbyt na rynku światowym stale malał, a ostatnio wynosił zaledwie 34% importu z 1929 r., zbyt na rynkach Bliskiego Wschodu wskazał ostatnio pewien wzrost i wynosi obecnie 41% importu z r. 1929. Kraje Bliskiego Wschodu o wiele mniej ucierpiały niż inne kraje świata naskutek międzynarodowego kryzysu gospodarczego, gdyż na ich terenach zarówno kapitał państwowy jak i prywatny wykazał wiele inicjatywy w kierunku ożywienia produkcji, zmodernizowania środków komunikacyjnych i zwiększenia konsumpcji.

Podczas gdy przed 6 laty udział Palestyny w ogólnym imporcie Bliskiego Wschodu wynosił $^{1}/_{19}$, w r. 1934 wynosił już $^{1}/_{6}$ ogólnego importu. Palestyna należy do nielicznych krajów, które wykazują w ostatnich latach stałe i systematyczne ożywienie handlu zagranicznego. Przyczyną tego stanu rzeczy jest imigracja i kolonizacja żydowska i połączony z tem przypływ kapitałów oraz znaczne rozszerzenie zasięgu konsumpcji ludności palestyńskiej. Wzrost importu Iraku tłumaczy się zwiększonem zapotrzebowaniem materjałów budowlanych przy budowie rurociągów, a wzrost importu w Libanie i w Syrji — rozbudową portu w Bejrucie. Zmniejszenie się importu Iranu, Turcji i Egiptu tłumaczy się tendencją sfer gospodarczych tych krajów do rozbudowy własnego przemysłu i zastąpienia produktów importowanych rodzimemi. Eksporterzy winni skoncentrować swoje usiłowania na terenie Palestyny, jako kraju o stale wzrastającej konsumpcji oraz ze względu na możność oddziaływania na kraje ościenne, Syrję, Liban i Irak. Z Hajfy łatwo dosięgnąć Aden oraz Sudan.

W zakończeniu warto podać następujące dane: W r. 1934 import towarów zagranicznych wynosił na głowę: w Wielkiej Brytanji — 44 dolarów w złocie, w Palestynie — 37½ dol. w zł., Cypr — 10 dol. w zł., Syrja i Liban — 8, Irak — 8, Egipt — 6, Iran — 2½, Turcja — 2, Sudan — 2. Na czołowem miejscu jednak stoi Aden, co się tłumaczy tem, że posiadając zaledwie 50.000 ludności, prowadzi bardzo ożywiony handel tranzytowy z krajami południowo-arabskiemi.

SYTUACJA GOSPODARCZA SYRJI

(pw) W r. 1934 przeprowadzono w Syrji szereg wielkich robót publicznych. Rozpoczęto budowę kolei w północnej Syrji. Kolej ta odegra w przyszłości bardzo ważną rolę w rozwoju gospodarki kraju. Umożliwi ona dogodną komunikację z Irakiem i z Persją. Rozbudowano również w roku ubiegłym port w Bejrucie. Pozatem przeprowadzono szereg prac nawadniających. Zakończono prace nad układaniem rurociągów naftowych do Tripoli. Rząd przedsięwziął akcję, zmierzającą do zintensyfikowania gospodarki rolnej. Usiłowania te umożliwiają eksport niektórych gatun-

ków zbóż. Zbiór w Choranie był niepomyślny, podobnie jak i w latach poprzednich. W okręgu Idlin otrzymano zbiór 22.000 bel bawełny, które zostały sprzedane na rynkach europejskich. W roku bieżącym rząd przedsięwziął szereg kroków, zmierzających do powiększenia zbioru tego produktu. Wobec znacznego wzrostu produkcji wewnętrznej, maleje systematycznie import Syrji. I tak w roku ubiegłym wynosił on 593.331 tonn towaru, podczas gdy w r. 1933 — 721.230 tonn. Wspomnieć również należy o stałym wzroście ruchu turystycznego do Syrji i Libanu.

Ruch kolejowy oraz transportowy wzrósł w r. 1934 w porównaniu z r. 1933 o 20%. Bank Syryjsko-Libański opracował plan organizacji handlu zbożem. Udzielone kredyty ułatwiły w znacznym stopniu rozwój handlu artykułami rolniczemi. Szczególną uwagę zwrócono na rozwój przemysłu handlowego, a specjalnie produkcji mydła, olejów, wyrobów włókienniczych i jedwabnych, które z łatwością mogą znaleźć zbyt na rynku wewnętrznym. Brak paliwa oraz surowców, stanowi poważną przeszkodę w rozwoju przemysłu krajowego. Przyszłość gospodarcza Syrji zależna jest w pierwszym rzędzie od rozwoju gospodarki zbożowej i hodowli bydła. Klimat syryjski umożliwia prowadzenie wielostronnej gospodarki rolnej. Bawełna, wełna, tytoń i banany — pochodzenia syryjskiego, znajdują łatwy zbyt na rynkach światowych. Francja jest głównym eksporterem do Syrji, mimo, iż w Syrji, jako w kraju mandatowym, wszystkie państwa, należące do Ligi Narodów są równouprawnione pod względem gospodarczym. Obecnie rząd syryjski rozpatruje sprawę zakazu importu takich towarów, które z łatwością mogą być produkowane na miejscu, zwolnienia z opłat celnych surowców, potrzebnych dla przemysłu krajowego, zawierania nowych traktatów handlowych, na zasadach kompensaty. Rząd zamierza również utworzyć sieć szkół przemysłowych i handlowych, oraz wysłać delegację do ośrodków przemysłowych Europy, celem zapoznania się z ostatniemi zdobyczami techniki. Kryzys gospodarczy świata dał się również we znaki i gospodarce syryjskiej. Kryzys ten wywołuje rozgoryczenie społeczeństwa syryjskiego w odniesieniu do władz francuskich, które nie starają się o powiększenie eksportu z Syrji do Francji. Eksport Francji do Syrji i Libanu był pięciokrotnie większy od eksportu tych krajów do Francji. Z zazdrością spoglądają sfery gospodarcze Syrji na Palestynę, zapominają jednak, że obecny pomyślny stan Palestyny jest wynikiem imigracji żydowskiej, która przynosi do kraju zarówno kapitały jak i twórczą inicjatywę. Obecnie toczą się pertraktacje z Rosją Sowiecką w sprawie eksportu całej syryjskiej produkcji jedwabiu.

Budżet Syrji w r. 1935 wynosi ŁLS. 7.232.365 wobec ŁLS. 6.932.100 w r. 1934 i ŁLS. 8.456.987 w r. 1933. Ostatnio zaznacza się wzrost bezrobocia w Syrji, a szczególnie w Libanie, gdzie liczba bezrobotnych wy-

nosi 13.000 osób. Przyszłość gospodarcza Syrji zależy w znacznej mierze od umiejętnej polityki władz mandatowych, które winny zwrócić większą uwagę na zacieśnienie węzłów handlowych z innemi krajami Bliskiego Wschodu.

ROZWÓJ GOSPODARKI ROLNEJ SYRJI

(pw) Syrja należy do tych krajów Bliskiego Wschodu, w których zaznacza się wzmożona działalność gospodarcza. W ostatnich latach zaznaczył się specjalny rozwój rolnictwa. Według ostatnio opublikowanych statystyk, rolnictwo syryjskie rozwinęło się szczególnie pomyślnie w roku 1934. Poniższa tabela ilustruje nam stałą rozbudowę gospodarki rolnej w Syrji.

	Tereny obsiane		Zbiór	
	1933 r.	1934 r.	1933 r.	1934 r.
	w hektarach		w tonnach	
Pszenica	478,500	555,150	326,300	442,900
Jęczmień	300,000	295,400	273,100	292,800
Kukurydza	40,300	120,334	42,100	203,260
Ogółem	818,800	970,894	641,500	938.960

Zbiór owsa w r. 1934 wynosił 14.440 tonn, wobec 12.300 w r. 1933.

Szczególnie wielki wzrost zaznaczył się w uprawie roślin przemysłowych.

	Tereny obsiane		Zbiór	
	1933 r.	1934 r.	1933 r.	1934 r.
	w hektarach		w tonnach	
Bawełna	8,244	13,244	2,930	3,583
Tytoń	3,818	4,373	1,883	2,656
Sezam	3,492	4,578	1,165	2,456
Rycyna	1,510	1,306	1,100	205
Konopie	960	1,210	520	820
Rośliny oleiste	75,842	86,440	48,030	90,062
Ogółem	93·866	111.151	55.628	99.782

Pozatem w r. 1934 obsiano obszar 1.100 hektarów tombakiem. Dał się również zaznaczyć wzrost uprawy produktów strączkowych, a mianowicie:

	Tereny obsiane		Zbiór	
	1933 r.	1934 r.	1933 r.	1934 r.
	w hektarach		w tonnach	
Soczewica	38,100	45,460	25,504	35,322
Groch	12,950	17,230	8,533	11,351
Fasola	11,550	16,590	11,206	13,460
Kartofle	6,810	7,090	27,610	45,191
Cebula i czosnek	6,640	6,720	30,410	39,440
Inne rośliny strączkowe	53,120	55,395	29,753	39,270
Ogółem	129.170	148.485	133.016	184.034

Zbiór rozmaitych gatunków jarzyn wzrósł z 23.858 tonn w r. 1933 do 37.264 tonn w r. 1934. Zbiór owoców wzrósł z 353.450 tonn w r. 1933 do 517.270 tonn w r. 1934. Zbiór melonów wynosił w roku ubiegłym 169.700 tonn, winogron — 202.512 tonn, owoców cytrusowych — 51.917 tonn, fig — 38.440 tonn, moreli — 20.977 tonn.

SYTUACJA GOSPODARCZA IRAKU

(pw) Sfery gospodarcze Iraku z zadowoleniem wyrażają się o nowym rządzie, który wykazuje żywą inicjatywę w kierunku zacieśnienia stosunków gospodarczych między Irakiem a Syrją, Palestyną, Egiptem, Hedżasem i Turcją. Rząd iraski postanowił wysłać specjalną delegację na międzynarodowy zjazd handlowy, który wkrótce odbędzie się w Londynie, celem nawiązania bezpośredniego kontaktu z państwami biorącemi w nim udział. Produkcja nafty zajmuje coraz ważniejsze miejsce w gospodarce krajowej. Od chwili wykończenia rurociągu naftowego, dochodzącego do Hajfy, do końca kwietnia 1935 r. przepłynęło przezeń 980.750 tonn nafty.

Dochód Iraku z powyższego tytułu wynosił 196.640 złotych funtów. Rząd iraski wyznaczył kwotę 500.000 dinarów na budowę destylarni nafty w Karkuku. Według opinji rzeczoznawców, rząd iraski będzie mógł w przyszłości sprzedawać galon nafty destylowanej za 7 piastrów, a galon benzyny — za 14 piastrów. Ceny te, aczkolwiek są bardzo niskie, dadzą jednak zysk w wysokości 8,5%. Utworzenie własnej destylarni przyśpieszy rozwój ruchu automobilowego w kraju. Rząd czyni starania w kierunku zwiększenia eksportu. Eksport zbóż z Iraku w roku ubiegłym wynosił 286.960 tonn za ogólną sumę 1.090.420 dinarów. Eksport z Iraku w kwietniu b. r. wynosił 8.824 tonny za ogólną sumę 30.807 dinarów.

SYTUACJA GOSPODARCZA EGIPTU

(pw) życie gospodarcze Egiptu odznacza się ostatnio wielką intensywnością. Rząd przedsięwziął szereg kroków w kierunku podniesienia gospodarki krajowej. Handel zagraniczny Egiptu w pierwszym kwartale b. r. przedstawiał się, w porównaniu z tymże okresem roku ubiegłego, jak następuje:

Import do Egiptu

	I kwartał 1934 ŁE.	I kwartał 1935 ŁE.
Tytoń	128.261	177.163
Inne towary	6.655.400	7.070.684
Ogółem	6.693.661	7.247.847

Eksport z Egiptu

	I kwartał 1934 ŁE.	I kwartał 1935 ŁE.
Bawełna	7.427.972	7.168.715
Papierosy	48.793	58.514
Inne towary	1.650.342	3.007.126
Ogółem	9.127.107	10.234.355

Celem powiększenia eksportu bananów, rząd ma wyznaczyć kwotę w wysokości ŁE. 5.000 jako premję, dla umożliwienia skutecznej konkurencji na rynkach światowych.

Radcy handlowi rządu egipskiego w rozmaitych krajach przedsięwzięli obecnie akcję na rzecz spopularyzowania bananów egipskich. Pozatem z inicjatywy rządu powstaje obecnie wielkie towarzystwo spółdzielcze w Kairze, mające na celu rozprowadzenie produktów rolnych Egiptu po rynkach światowych. Ministerstwo Skarbu opracowało plan robót publicznych na okres najbliższych 4-ch lat. Roboty przewidziane wynosić będą ogółem ŁP. 25 miljonów, przyczem w roku bieżącym wydanych ma być ŁE. 5 miljonów, w r. 1936 — ŁE. 6 miljonów. w r. 1937 — ŁE. 7 miljonów, w r. 1938 — ŁE. 8 miljonów. Ostatnio wprowadzono szereg ulepszeń w komunikacji kolejowej kraju. Dyrekcja kolei żelaznych zakupiła w Anglji 65 nowych parowozów, za ogólną sumę ŁE. 325.000.

Kwoty złożone do pocztowych kas oszczędności w końcu lutego b. r.

wynosiły ŁE. 5.810.481, czyli o 1.015.510 więcej niż w tym samym okresie r. ub. Obecnie rząd rozpatruje projekt zorganizowania wytwórczej spółdzielni włókienniczej. Minister finansów opracował projekt wykorzystania wodospadów dla uzyskania prądu elektrycznego oraz projekt utworzenia fabryki nawozów sztucznych. Fabryka nawozów sztucznych ma być na pierwszy okres 20 lat oddana do dyspozycji grupy kapitalistów, po tym zaś terminie ma przejść na własność państwa. Rząd egipski ma brać udział w wysokości 50% kapitału zakładowego. Roczna produkcja fabryki ma wynieść 300.000 tonn. Cała produkcja ma być zakupiona przez rząd, a następnie po niskich cenach rozsprzedana rolnikom. W fabryce tej zainwestowana będzie kwota w wysokości 7 miljonów ŁE. Przez utworzenie własnej fabryki nawozów sztucznych, Egipt zaoszczędzi sobie prawie 1 miljon ŁE. rocznie, gdyż produkcja krajowa będzie kalkulować się o 50% taniej, niż nawozy eksportowane. Nadmienić również należy, iż ostatnio powstało w Kairze nowe towarzystwo kolonizacyjne z kapitałem ŁE. 10.000. Towarzystwo to ma na celu zakupywanie gruntów i zakładanie nań nowych osiedli rolnych.

SYTUACJA POLITYCZNA EGIPTU

(pw) Niemal że niespostrzeżenie nastąpiły poważne przemiany w życiu politycznem Egiptu. Radykalno-nacjonalistyczna partja Wafd, która była dotychczas w ostrej opozycji wobec polityki króla Fuada i wyznaczonych przez niego rządów, wykazuje ostatnio tendencje pokojowe. Premjer ministrów Nisym Pasza zmierza do wznowienia ustroju parlamentarnego i w tym celu przedłożył królowi odpowiedni projekt, który został przez króla Fuada zresztą niespodziewanie zaakceptowany. To wzmocniło pozycję stronnictwa Wafd w państwie. Powyższy rozwój wypadków był również wielką niespodzianką dla Anglji. Nie chce się ona oficjalnie sprzeciwić powyższym zmianom, gdyż zaostrzyłoby to stosunki angielsko-egipskie. Pozatem Anglja zdaje sobie sprawę, iż partja Wafd posiada w Egipcie zdecydowaną większość. Anglja dąży w chwili obecnej drogą pokojową do utrzymania swych wpływów w Egipcie. Nie chce przeto zadzierać z partją Wafd. Tem się też tłumaczy, że Wysoki Komisarz W. Brytanji zawiadomił premjera Egiptu, iż W. Brytanja nie ma nic przeciwko restauracji rządów konstytucyjnych w Egipcie według ustawy z r. 1923, co jest jednoznaczne z zaprowadzeniem rządów partji Wafd w Egipcie. Należy podkreślić, iż ostatnio partja Wafd wykazuje większe zrozumienie dla żądań W. Brytanji. Tłumaczy się to po części ostatniemi wydarzeniami politycznemi, a szczególnie wojną włosko-abisyńską. Należy zaznaczyć, iż enuncjacja partji Wafd, w której wysunięte było ultimatum zaprowadzenia

rządów parlamentarnych lub też dymisji rządu, ogłoszona została za uprzednią zgodą Wysokiego Komisarza W. Brytanji. Obecnie toczą się pertraktacje między Wysokim Komisarzem a partją Wafd w sprawach, które dotychczas stanowiły kość niezgody między Egiptem a W. Brytanją.

DZIAŁALNOŚĆ KOLONIZACYJNA AGENCJI ŻYDOWSKIEJ

(pw) Według ostatnio ogłoszonego sprawozdania Wydziału Kolonizacji Agencji żydowskiej, w okresie ostatnich dwóch lat ilość zakupionych gruntów przez żydów wynosiła 100.000 dunamów, o ogólnej wartości około ŁP. 2 miljonów. We wspomnianym okresie rząd palestyński brał minimalny udział w dziele kolonizacji żydowskiej. Drogi, łączące kolonje, znajdują się nadal w złym stanie. Należy zaś podkreślić pewien postęp w systemie podatków rolnych. W r. 1934 Bank Hapoalim udzielił istniejącym kolonjom pożyczek na sumę ŁP. 92.000, a na utworzenie nowych osiedli — ŁP. 60.000. Centralny Bank dla Spółdzielni udzielił spółdzielniom rolniczym ŁP. 61.000. Pozatem większe pożyczki zostały udzielone przez t-wo „Nir". Stare osiedla systematycznie spłacają swoje zobowiązania dyrekcji Keren Hajesod. Przy pomocy Keren Hajesod utworzono 20 kwucot, zamieszkałych przez 3.568 osób, 16 osiedli typu moszaw-owdim, zamieszkałych przez 3.331 osób oraz 16 osiedli prywatnych, zamieszkałych przez 4.207 osób. Obecnie powstaje wielkie towarzystwo kolonizacyjne, które częściowo dysponować będzie kapitałami Keren Hajesodu oraz większemi kredytami bankowemi. Opracowany został plan utworzenia szeregu nowych osiedli, przyczem każdy kolonista musi posiadać Ł. P. 100 własnego kapitału, a otrzyma ŁP. 375 tytułem pożyczki na okres 20 lat, oprocentowanej w wysokości 4% rocznie. Nowoutworzone przez Jewish Colonisation Association t-wa dla robót irygacyjnych „Gilboa" i „Emek" rozpoczęły już swoją działalność. Tow. „Gilboa" wypożyczyło ŁP. 10.000 dla przeprowadzenia robót nawadniających, w zachodniej części bloku Nuris, a towarzystwo „Emek" udzieliło pożyczek w sumie ŁP. 33.455 na podobne cele. W okresie sprawozdawczym zaznaczył się znaczny rozwój żydowskiej gospodarki rolnej. Ilość bydła mlecznego w 34 osiedlach wynosiła 4.469 sztuk, o ogólnej wartości ŁP. 124.349. Przeciętna wydajność krowy wynosiła w kwucach 3.993 litry mleka rocznie, a moszaw-owdim — 2.940 litrów. W moszaw-owdim odczuwa się jeszcze obecnie brak odpowiedniej paszy i wody. W okresie sprawozdawczym zaznaczył się również rozwój hodowli bydła i drobiu. W osiedlach żydowskich znajduje się obecnie 100.000 kur nośnych. Iszuw palestyński konsumuje rocznie 75 — 80 miljonów jaj. W r. 1934 importowano 57 miljonów jaj. W r. 1932 pod uprawę warzyw

wzięto nowych 1.100 dunamów gruntu, zaś w r. 1934 — 2.800 dunamów. W r. 1934 spółdzielnia „Tnuwa" sprzedała warzywa za ŁP. 25.000. W roku bieżącym wartość sprzedanych warzyw przez „Tnuwę" wyniesie około ŁP. 50.000. W r. 1934 w kolonjach Keren Hajesodu 1.318 dunamów gruntu zaplantowanych było pomarańczami, 1.474 — grejpfrutami, 2.498 — winogronami, 346 — oliwkami, 94 — bananami, 967 — innemi owocami. Ogółem więc zaplantowanych było owocami 6.697 dunamów. Według poszczególnych okręgów, tereny zaplantowane przedstawiały się, jak następuje:

	Ogółem	Pomarańcze	Grejpfruty	Winogrona	Oliwki	Banany	Inne owoce
	w dunamach						
Judea	1,667	1,267	112	240	—	—	48
Emek Izreel	4,474	46	1,027	2,161	324	1	915
Dolina Jordanu	5,556	5	335	97	22	93	4

O rozwoju gospodarki rolnej w Palestynie świadczyć może wzrost wartości produktów rolnych, sprzedanych przez spółdzielnię „Tnuwa". I tak w r. 1931 „Tnuwa" sprzedała produkty rolne za ogólną sumę ŁP. 146.186, w r. 1932 — za ŁP. 176.727, w r. 1933 — za ŁP. 209.913, a w r. 1934 — za ŁP. 290.360. W okresie sprawozdawczym zaznaczyła się też konsolidacja żydowskich osiedli rolnych w Palestynie. Widzimy więc, że wyniki osiągnięte we wspomnianym okresie sprawozdawczym były dość znaczne, co należy z zadowoleniem podkreślić.

Polityka celna rządu palestyńskiego

Polityka celna rządu palestyńskiego opiera się na następujących zasadach:

a) zwolnienie z opłat celnych surowców, przetwarzanych następnie przez przemysł krajowy;

b) ochrona celna produkcji krajowej, mogącej skutecznie konkurować pod względem jakości i ceny z wyrobami importowanemi;

c) zwrot cła za importowane surowce, które przy wwozie z pewnych względów muszą cło opłacać.

Rząd palestyński nie jest zwolennikiem stosowania zbyt wysokich ceł ochronnych, wychodząc z założenia, iż niezawsze są one środkiem skutecznym dla rozwoju produkcji krajowej.

Ruch budowlany w Palestynie w r. 1935

(pw) Rok bieżący odznacza się dalszym rozwojem ruchu budowlanego w Palestynie. Świadczy o tem stały wzrost importu artykułów budowlanych. Szczególnie wzrósł import drzewa budulcowego, który prawie się podwoił, import cementu, cegieł, sztab, prętów i innych artykułów żelaznych. Import artykułów budowlanych w pierwszym kwartale 1935 r. w porównaniu z tymże okresem 1934 przedstawiał się, jak następuje:

Drzewo budulcowe	76.897	143.494
Pręty i sztaby żelazne	91.877	147.619
Artykuły sanitarne	51.275	15.610
„ „ żelazne	—	16.433
Artykuły elektrotechniczne	38.823	47.118
Cement	62.895	105.008
Farby i lakiery	19.433	21.371
Szyby i płyty szklane	20.318	25.492
Cegły	23.152	42.895
Artykuły żelazne niewymienione	53.877	71.862
Ogółem	438.545	642.902

W pierwszym kwartale b. r. import artykułów budowlanych wzrósł prawie o 50% w porównaniu z tymże okresem roku ubiegłego. Należy przytem zaznaczyć, iż w drugiej połowie ubiegłego roku import artykułów budowlanych był znacznie większy niż w pierwszej połowie. Można się więc spodziewać, że i w tym roku import artykułów budowlanych również się zwiększy w drugiem półroczu.

Uprawa owoców w Palestynie

Obszary pod uprawę owoców, stale wzrastają. W r. 1934 wielkość tych obszarów przedstawiała się, jak następuje:

	Ogółem	Obszar w posiadaniu żydowskiem	Obszary żydowskie
	w dunamach		w %
Owoce cytrusowe	250,000	140,000	56
Winogrona	80,000	25,000	31
Migdały	12,000	7,500	62
Oliwki	270,000	6,000	2
Banany	4,500	1,200	27
Figi	34,000	—	—
Inne owoce	6,700	1,800	37
	657,200	181,500	28

Warto zaznaczyć, iż plantacje cytrusowe w posiadaniu żydowskiem wzrosły z 11.000 w r. 1920 do 58.000 dunamów w r. 1930 i do 140.000 dunamów w r. 1934.

Plantacje cytrusowe, znajdujące się w posiadaniu arabskiem, wzrosły z 22.000 dunamów w r. 1925 do 110.000 w r. 1934.

Wzrost importu piwa do Palestyny

W związku ze wzrostem konsumpcji piwa w Palestynie zaznacza się wzmożony eksport tego produktu. Import piwa w pierwszym kwartale b. r. wynosił 435.165 litrów, wobec 274.113 litrów przywiezionych w tym okresie roku ubiegłego. Import ten w pierwszym kwartale b. r. wynosił ŁP. 13.206 wobec ŁP. 6.962 w tym samym okresie roku ub. Konsumpcja piwa w Palestynie w latach ostatnich przedstawiała się, jak następuje:

Rok	Ilość tys. litrów	Wartość ŁP.
1932	839	21.448
1933	1.042	26.550
1934	1.527	39.580

Należy przypuszczać, iż w roku bieżącym import piwa do Palestyny wyniesie około 2,5 miljonów litrów, o wartości około ŁP. 65.000—70.000. Wobec stałego wzrostu konsumpcji piwa w Palestynie, istnieją wielkie możliwości dla rozwoju tej gałęzi produkcji. Należy zaznaczyć, iż nowopowstały browar w Riszon le Zion rozpocznie swoją działalność z początkiem 1936 roku.

PRZEGLĄD PRASY

Wybuch wojny włosko-abisyńskiej wywołał poruszenie w społeczeństwie palestyńskiem, co znalazło swój wyraz w obszernych artykułach całej prasy krajowej. Zarówno prasa hebrajska jak i arabska poświęca temu wydarzeniu szczególną uwagę. Prasa hebrajska wykazuje, iż obecny rozwój gospodarki palestyńskiej nie będzie przerwany i że niema podstaw do szerzenia niepokoju. Prasa hebrajska wpłynęła w znacznej mierze na uspokojenie nastrojów w Palestynie, tak, że obecnie sytuacja powraca do normalnego stanu.

„Nasz Przegląd" z dn. 18 października b. r. zamieszcza korespondencję z Palestyny w sprawie niepokoju wywołanego wybuchem wojny włosko-abisyńskiej, wykazując, iż dalszy rozwój gospodarki palestyńskiej uzależniony jest w wielkiej mierze od dyscypliny narodowej, albowiem wszelkie nieodpowiedzialne zachowanie się, a przedewszystkiem rozsiewanie bezpodstawnych pogłosek, może spowodować krytyczną sytuację.

W tym samym numerze „Naszego Przeglądu" zamieszczony jest artykuł p. E. Baruchina p. t. „Łódzkie towary włókiennicze na rynkach Palestyny i Bliskiego Wschodu". Autor podkreśla, iż dzięki inicjatywie Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej, podjęte zostały obecnie starania w kierunku nawiązania bliższego kontaktu handlowego między łódzkim przemysłem włókienniczym, a rynkiem Palestyny. Autor wskazuje na wielkie możliwości istniejące na rynkach Palestyny i krajów ościennych w dziedzinie polskiej penetracji gospodarczej i na wielki sukces przemysłu łódzkiego, jaki został odniesiony na Targach Lewantyńskich, 1934 r.

„Moment" z dn. 14 października zamieszcza korespondencję z Palestyny w sprawie obecnej sytuacji, wytworzonej wybuchem wojny włosko-abisyńskiej. Korespondent zaznacza, iż krótkotrwała panika, jaka dała się w Palestynie odczuć, została już obecnie zlikwidowana, i życie wróciło do swej normalnej postaci. Iszuw żydowski jest przekonany, iż wypadki na froncie abisyńskim, nie wywołają żadnego wstrząsu w życiu gospodarczem Palestyny. Uspokajająco działa fakt, iż Wysoki Komisarz Palestyny, przedłużył swój urlop wypoczynkowy o 1 miesiąc.

„Nowy Dziennik" zamieszcza artykuł d-ra A. Erenpreisa p. t. „Morze Palestyńskie warsztatem pracy naukowej i gospodarczej". Autor wskazuje, iż społeczeństwo żydowskie dotychczas nie doceniło dostatecznie znaczenia morza dla Palestyny. Nawołuje przytem do popierania wszelkich poczynań, zmierzających do przysposobienia żydów do służby morskiej.

Zdaniem autora należałoby założyć w Palestynie szkołę morską, którąby przyczyniła się do rozbudowy palestyńskiej floty. Należy również zwrócić uwagę na rozbudowę racjonalnego rybołóstwa, co wpłynie na zwiększenie znaczenia przemysłu rybnego w Palestynie. Autor kończy swe wywody następującemi słowami: „Zauważmy nasz własny brzeg morski w Palestynie, nauczmy się go cenić i jego znaczenie zrozumieć, a wszelkie w tym kierunku poczynione wkłady pracy, energji i pieniędzy, zwrócą się nam stokrotnie w stale wzrastających wartościach".

„Jüdische Rundschau" z dn. 18 października b. r. zamieszcza artykuł o obecnej sytuacji gospodarczej w Palestynie. Autor zaznacza, iż ostatnio ruch budowlany w Palestynie osłabł nieco, co stoi w związku z trudnościami uzyskania długoterminowych kredytów. Chcąc powrócić do zupełnie normalnych warunków pracy, należy przedewszystkiem ugruntować zaufanie w społeczeństwie. Od zaufania zależeć będzie dalszy rozwój wypadków, czy kredyty będą nadal udzielane, a temsamem czy nastąpi dalsza rozbudowa gospodarki krajowej.

Z uznaniem podkreśla autor fakt zwołania przez dyrekcję Targów Lewantyńskich konferencji i to już na 6 miesięcy przed otwarciem Targów. Dyrekcja Targów zrozumiała bowiem, iż koniecznym warunkiem dla osiągnięcia sukcesu jest zupełny spokój i utrwalenie zaufania w społeczeństwie.

„Nowy Dziennik" z dn. 2, października b. r. zamieszcza korespondencję z Londynu w sprawie toczących się obecnie rokowań między przedstawicielami Agencji Żydowskiej z prof. Weizmannem i prof. Brodeckim z przedstawicielami rządu angielskiego, ministrem kolonij Malcolmem Mac-Donaldem i Wysokim Komisarzem Palestyny na czele. Korespondent wskazuje, iż konferencja, która potrwa z przerwami przez kilka tygodni, przyniesie niewątpliwie pozytywne rezultaty. Autor zaznacza, „iż rząd tym razem jest gotów gruntownie i szczegółowo zaznajomić się ze stanowiskiem żydowskim i zamierza udzielić odpowiedzi na poszczególne dezyderaty Egzekutywy Sjonistycznej. Korespondent podkreśla również, iż w rokowaniach przedstawiciele rządu angielskiego wykazali szczerą wolę doprowadzenia w ramach istniejących warunków, pertraktacyj w celu osiągnięcia pomyślnych rezultatów".

W powyższym numerze „Jüdische Rundschau" jest zamieszczony artykuł d-ra J. Adlera o przyszłych Targach Lewantyńskich, 1936 r. Autor opisuje projekty, zmierzające do podniesienia poziomu i celowości Targów.

Redakcja „Palästina Nachrichten" wydała specjalny numer poświęcony budownictwu palestyńskiemu. Artykuły poszczególne omawiają obecny stan ruchu budowlanego w kraju, przepisy prawne w dziedzinie bu-

downictwa, sprawy architektury palestyńskiej, jak również podają wysokość miesięcznego czynszu komornego.

„Dawar" omawia obecną sytuację w przemyśle palestyńskim. Autor artykułu podkreśla konieczność zracjonalizowania obecnego systemu celnego w Palestynie. Należy wprowadzić szereg radykalnych zmian tak w nastawieniu rządu palestyńskiego jak i społeczeństwa. Rząd palestyński winien zwracać więcej uwagi na rozbudowę przemysłu krajowego, społeczeństwo natomiast winno wykazać odpowiednią dyscyplinę narodową i wydatnie poprzeć produkcję krajową.

„Jedyjot Iryjat Tel-Awiw" wydał numer specjalny, poświęcony rozwojowi m. Tel-Awiu w r. 1934. Numer ten zawiera szereg interesujących artykułów, o rozmaitych przejawach gospodarki komunalnej Tel-Awiwu oraz ciekawe tablice statystyczne.

P. W.

KOMUNIKATY

Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej

REKORDOWY WZROST OBROTÓW HANDLOWYCH MIĘDZY POLSKĄ A PALESTYNĄ.

Polsko-Palestyńska Izba Handlowa niniejszem komunikuje, że wywóz z Polski do Palestyny we wrześniu b. r. wynosił 2.078 tys. zł. (we wrześniu 1934 r. — 741 tys.zł.), przywóz zaś z Palestyny do Polski — 116 tys. zł. (we wrześniu r. 1934 — 39 tys. zł.).

W okresie styczeń—wrzesień 1935 r. wywóz z Polski do Palestyny wyniósł 11.234 tys. zł. (w tym okresie r. 1934 — 6.799 tys. zł.), przywóz zaś z Palestyny do Polski — 3.207 tys. zł. (w tym okresie r 1934 — 897 tys. zł.).

KONFERENCJA W SPRAWIE IMPORTU CYTRUSÓW DO PALESTYNY.

Dnia 23 b.m. odbyła się w lokalu Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej konferencja, w której brali udział przedstawiciele wszystkich palestyńskich eksporterów cytrusów.

Na konferencji rozważano sprawę podziału przyznanego kontyngentu dla cytrusów palestyńskich, jak również sprawę uzgodnienia interwencyj w odnośnych instancjach rządowych.

W dyskusji, która się wyłoniła, wzięli udział m. in. prezes L. Lewite, wiceprezes sędzia M. Friede, dyrektor Anker oraz szereg przedstawicieli firm, importujących owoce cytrusowe.

NARADA W SPRAWIE KURSÓW PILOTAŻOWYCH DLA MŁODZIEŻY ŻYDOWSKIEJ.

Pierwsze zaczątki lotnictwa żydowskiego w Palestynie, które znalazły wyraz w utworzeniu aeroklubu w Tel-Awiwie, jak również projekt uruchomienia stałej komunikacji lotniczej między Polską a Palestyną, wywołują coraz większe zainteresowanie wśród młodzieży żydowskiej w Polsce tą dziedziną komunikacji.

Pod przewodnictwem prezesa L. Lewitego i przy udziale delegata

aeroroklubu palestyńskiego, inż. D. Halberstadta, odbyła się w lokalu Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej narada w sprawie kursów pilotażu dla młodzieży żydowskiej w Polsce, chcącej następnie pracować w lotnictwie palestyńskiem.

Na zebraniu obecnych było kilkudziesięciu inżynierów-mechaników oraz kilku pilotów. Z ramienia Izby brali udział członek Zarządu Izby dr. H. Szoszkies, dyrektor A. Anker i redaktor P. Waserman. Zagajając zebranie prezes Lewite wita w serdecznych słowach p. inż. Halberstadta, który podjął inicjatywę wyszkolenia lotniczego młodzieży żydowskiej w Polsce i dzięki któremu tel-awiwski aeroklub nabył w Polsce na dogodnych warunkach szybowce i samolot RWD 8.

Prezes Lewite zaznacza, iż lotnictwo stanowi nową dziedzinę w życiu Palestyny, a nawiązanie bezpośredniego kontaktu z polskiemi sferami lotniczemi, ma wielkie znaczenie również i ze względu na to, że Polska zajęła w tej dziedzinie jedno z najzaszczytniejszych miejsc.

P. inż. D. Halberstadt referuje następnie o zadaniach tworzącego się kursu pilotażu, przyczem wyraża swoje gorące podziękowanie dla prezesa Lewitego oraz dla p. d-ra Szoszkiesa za wydatną pomoc, wykazaną przy przedsięwziętej inicjatywie. P. inż. Halberstadt zaznacza, iż aspiracje kandydatów na wspomniany kurs powinny pójść nie w kierunku zarobku materjalnego, albowiem kurs będzie miał charakter sportowy. Podkreśla on również moralne znaczenie takich kursów, albowiem w najbliższych latach Palestyna będzie brała udział w międzynarodowych imprezach lotniczych. Wspomina również, iż p. inż. Wendrychowski, p. major Szczudłowski i p. major Ziembiński obiecali swą pomoc przy organizacji wspomnianych kursów.

P. dr. Szoszkies zaznacza, iż sekcja lotnicza, która powstanie przy Izbie Polsko-Palestyńskiej, będzie nosiła charakter członka-korespondenta aeroklubu tel-awiwskiego. Zwraca również uwagę na potrzebę utworzenia towarzystwa przyjaciół aeroklubu tel-awiwskiego.

P. prezes Lewite, w zakończeniu swego przemówienia, nawiązując do projektu, mającej na wiosnę powstać bezpośredniej komunikacji lotniczej między Polską a Palestyną, podkreśla, że skromny kurs pilotażu przyniesie niezawodne rezultaty i niejeden z obecnie przystępujących kandydatów przyniesie chwałę lotnictwu palestyńskiemu.

AEROKLUB PALESTYŃSKI „FRUWAJĄCY WIELBŁĄD".

W Polsko-Palestyńskiej Izbie Handlowej odbył dłuższą konferencję delegat nowozałożonego aeroklubu palestyńskiego „Hagamal-Hameofef"

(„Fruwający Wielbłąd"), p. inż. D. Halberstadt, w sprawie propagandy tego klubu na terenie Polski. Klub ten służyć ma przysposobieniu młodzieży żydowskiej do lotnictwa sportowego. Aeroklub palestyński zgłasza obecnie swoje przystąpienie do Międzynarodowego Związku Aeroklubów i wydelegował inż. Halberstadta do nawiązania kontaktu ze sportowem lotnictwem Polski. Przy współudziale Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej zakupił aeroklub palestyński jeden z samolotów wytwórni R.W.D. oraz kilka szybowców. W staraniach swych spotkał się aeroklub palestyński z wielką życzliwością ze strony zainteresowanych władz i zrzeszeń lotniczych w Polsce. Zarząd Główny L.O.P.P.-u, naskutek decyzji gen. Berbeckiego, wyznaczył subwencję dla aeroklubu palestyńskiego w wysokości zł. 3.000 na zakup R.W.D. 8. Pozatem p. mjr. inż. K. Ziembiński, który przed kilkoma miesiącami odbył lot na awjonetce R.W.D. 8 do Palestyny dla propagandy polskiego lotnictwa w Palestynie i w krajach Bliskiego Wschodu, ofiarował zł. 2.000 na pokrycie części kosztu tego samolotu przez aeroklub palestyński. Koszt ogólny R.W.D. 8 wyniesie dwadzieścia kilka tysięcy złotych.

W związku z pobytem p. inż. Halberstadta, odbyło się w Izbie posiedzenie z udziałem pp. prezesa L. Lewitego, sędziego M. Friedego, d-ra H. Szoszkiesa (który odbył niedawno lot Polska—Palestyna—Polska), adw. B. Ołomuckiego, dyr. J. Thona, dyr. A. Ankera i in. Na posiedzeniu tem postanowiono powołać do życia sekcję lotniczą Izby oraz Komitet Przyjaciół Aeroklubu Palestyńskiego. Pozatem przyjęto z uznaniem do wiadomości zapowiedź inż. Halberstadta, że miarodajne czynniki oświadczyły gotowość udzielania pewnej ilości stałych praktyk lotniczych i szybowcowych dla wyszkolenia pilotów i mechaników, wyjeżdżających do Palestyny.

PALESTYNA W OBLICZU WOJNY WŁOSKO-ABISYŃSKIEJ.

Polsko-Palestyńska Izba Handlowa podaje do wiadomości, iż według otrzymanych informacyj z Palestyny, wybuch wojny włosko-abisyńskiej nie wywołał paniki w życiu gospodarczem Palestyny. Po krótkotrwałem runie na małe banki, które pomyślnie się wywiązały ze swoich zobowiązań, panuje w kraju zupełny spokój.

Wraz z wybuchem wojny daje się zauważyć w życiu gospodarczem Palestyny pewne ożywienie; sfery gospodarcze kraju liczą się z możliwością zwiększenia eksportu. Niektóre przedsiębiorstwa otrzymały zamówienia ze strony Włoch i Abisynji. Między innemi fabryka soków „Assis" otrzymała od rządu abisyńskiego zamówienia na sumę ŁP. 8.000, a fabryka wyrobów skórzanych w Tel-Awiwie — zamówienie od rządu włoskiego na sumę ŁP. 20.000.

UDZIAŁ POLSKI W TARGACH LEWANTYŃSKICH, 1936 R.

Targi Lewantyńskie odgrywają pierwszorzędną rolę w życiu gospodarczem Palestyny. Z roku na rok przybierają one na znaczeniu. Dzięki nim ułatwione zostało bezpośrednie porozumienie się sfer gospodarczych Palestyny z rynkami światowemi i im też w wielkiej mierze Palestyna zawdzięcza swe stanowisko, jakie obecnie zajmuje w kompleksie krajów Bliskiego Wschodu. Szereg państw zagranicznych zgłosiło już swój akces w nadchodzących Targach. M. in. Holandja postanowiła przystąpić do budowy stałego pawilonu, a rząd czechosłowacki poczynił już kroki w kierunku rozbudowy swego pawilonu. Italja, nie bacząc na istniejącą wojnę w Abisynji, postanowiła również przyjąć udział w nadchodzących Targach Lewantyńskich i wybudować własny pawilon. W ogólnych ramach Targów przewidziana jest Wystawa Morska, w której brać będą udział wszystkie linje okrętowe, utrzymujące stałą komunikację z portami Lewantu. Pozatem ma również być zorganizowana Wystawa Radjowa oraz Wystawa Produktów Elektrotechnicznych. Racjonalne mieszkanie ma być demonstrowane w stoisku, przedstawiającym „dom idealny". Dyrekcja Targów przewiduje również szereg imprez o charakterze kulturalno-rozrywkowym.

Targi Lewantyńskie, ze względu na swe wielkie znaczenie gospodarcze, wzbudzają w Polsce coraz większe zainteresowanie. Już Targi Lewantyńskie r. 1934, na których Polska zajęła jedno z czołowych miejsc, przyczyniły się do zacieśnienia polsko - palestyńskich stosunków handlowych oraz spopularyzowania polskiej wytwórczości na rynku Palestyny.

Polsko-Palestyńska Izba Handlowa, wzorem lat ubiegłych, organizuje udział Polski w nadchodzących międzynarodowych Targach Lewantyńskich, które odbędą się w Tel-Awiwie, w okresie 30.IV. — 30.V. 1936 r. Wydział Targów i Wystaw Izby, Warszawa, Fredry 10 (tel. 246-37 oraz 521-06) rozpoczął już swoją działalność i przyjmuje zapisy firm oraz udziela wszelkich informacyj w godzinach 10—2.

KONSERWATORJUM W JEROZOLIMIE UPRAWNIONE DO WYDANIA ZEZWOLEŃ WJAZDU DO PALESTYNY.

Polsko-Palestyńska Izba Handlowa podaje do wiadomości, iż Konserwatorjum w Jerozolimie zostało upoważnione przez rząd palestyński do wydawania zezwoleń wjazdu do Palestyny, dla pragnących odbywać swe studja na powyższej uczelni.

NOWOWYZNACZONY KONTYNGENT DLA POMARAŃCZY PALESTYŃSKICH.

Polsko-Palestyńska Izba Handlowa niniejszem komunikuje, iż Ministerstwo Przemysłu i Handlu wyznaczyło kontyngent dla pomarańczy palestyńskich na miesiąc grudzień b. r. w wysokości 4.650 tonn.

OTWARCIE PIERWSZEJ RADJOWEJ STACJI NADAWCZEJ W PALESTYNIE.

Polsko-Palestyńska Izba Handlowa niniejszem komunikuje, iż według otrzymanych informacyj, otwarcie pierwszej nadawczej stacji radjowej w Jerozolimie nastąpi w miesiącu grudniu b. r. Dokładny termin otwarcia nie jest jeszcze ustalony.

NOWE ZMIANY W PALESTYŃSKIEJ TARYFIE CELNEJ.

Polsko-Palestyńska Izba Handlowa podaje do wiadomości kupców i przemysłowców, interesujących się rynkiem palestyńskim, że obecnie do przywozowej taryfy celnej Palestyny wprowadzono cały szereg zmian.

Referat Handlowy Izby udziela bliższych informacyj w tych sprawach w godzinach biurowch 10—14.

MOŻLIWOŚCI EKSPORTOWE DO PALESTYNY I DO KRAJÓW BLISKIEGO WSCHODU.

Polsko-Palestyńska Izba Handlowa podaje do wiadomości przemysłowców i kupców, interesujących się rynkami Palestyny i krajów Bliskiego Wschodu, że ostatnio do biura Izby wpłynęły następujące zapytania:

298/IP/35. Palestyńska firma interesuje się importem podeszew z konopi i juty do wyrobu obuwia domowego i roboczego.

245/IP/35. Firma agenturowa w Jerozolimie pragnie nawiązać kontakt z polskimi eksporterami artykułów spożywczych.

246/IP/35. Firma cypryjska wprowadzi produkty pochodzenia polskiego na tamtejszy rynek.

247/IP/35. Firma cypryjska interesuje się importem polskich wyrobów włókienniczych i trykotażowych.

Bliższych informacyj w powyższych sprawach udziela Referat Handlowy Izby, Warszawa, Fredry 10, w godzinach 10—2.

NOWOZAŁOŻONE PRZEDSIĘBIORSTWA W PALESTYNIE

Spółki akcyjne = a.
Spółki firmowe = f.
Spółdzielnie = s.

Rolnictwo.

„Kfar Jedidja Aguda Chaklait Klalit Szetufit, Ltd.", Emek Chefer (s) — rozwój rolnictwa w Palestynie.

Ruch budowlany.

„Bait", Ltd., Tel-Awiw — rozwój przedmieść.

Przemysł.

„Szercer & Co., Haszachar Ltd." (a) ŁP. 1.000 — produkcja wyrobów cementowych; „The Textor Company Ltd." (a), ŁP. 10.000 — produkcja i sprzedaż wyrobów tekstylnych; „Maadan" Ice Factory & Cold Storage Tel-Awiw (f) — fabryka lodu; „Parket" (f) — produkcja płytek cementowych; „Lendholt & Krafft", Hajfa (f) — instalacje elektryczne i sanitarne; „Bilu" fabryka czekolady i wyrobów cukierniczych, Tel-Awiw (f) — czekolada i cukry; „Tamar" R. Weinstein & L. First, Tel-Awiw (f) — fabryka lemoniady i wody sodowej; „The National Excellent Bakieries", Hajfa (f) — piekarnia; „J. K. R. A. J. Krelenstein i Syn & A. Rotstein", Jerozolima (f) — fabryka trykotaży; „Masbejna Haszaron", Tel-Awiw (f) — fabryka mydła toaletowego; „Brown Hosiery Co.", Tel-Awiw — wyroby trykotażowe; „Hakolea, Feldman & Birnbaum", Tel-Awiw (f) — fabryka wyrobów wiklinowych.

Handel.

„Haboreg" Ltd. (a) ŁP. 8.000 — wyroby żelazne; „Aga" Ltd. (a) — ŁP. 5.000 — kosmetyki i wyroby farmaceutyczne; „Agency for Trade & Industry Co." Ltd. (a) — ŁP. 1.000 — agentura; „Lechaja we'Laof" Ltd. (a) — ŁP. 15.000 — zboża i inne artykuły spożywcze; „Aviv Corporation Ltd." (a) — ŁP. 25.000 — handel nieruchomościami; „American Trade Exchange Ltd." (a) — ŁP. 1.000 — agentura; „Gormezano Bro-

thers, Ltd.“ (a) — ŁP. 500 — agentura; „International Trading & Investment Company, Ltd.“ (a) — ŁP. 8.000 — agentura; „Hamasbia Ltd.“ (a) — ŁP. 5.000 — nieruchomości; Rabinowicz, Zielony & Co., Tel-Awiw (f) — tranzakcje handlowe; „Miral“, Tel-Awiw (f) — obuwie; „Stanley Szaszua & Jakób Jehuda“, Tel-Awiw (f) — radjo, automobile, maszyny i części; „Palestine Commercial Office“, Tel-Awiw (f) — tranzakcje komisowe; Hasan & Cohen, Jerozolima (f) — automobile i ich części; „Oren“ (f), Hajfa — materjały budowlane; Cohen & Parents, Tel-Awiw (f) — agentura.

Rzemiosło.

H. Burstein & Co., Jaffa (f) — warsztat ciesielski.

Banki i towarzystwa ubezpieczeniowe.

„Achuzati“ Ltd., kasa oszczędnościowo-budowlana (a), ŁP. 1.000; „The Bnei-Braq Investment Company, Ltd.“ (a) — ŁP. 10.000 — udzielanie pożyczek; „El-Jura“, Gaza (s) — kasa pożyczkowo-oszczędnościowa; „Salama“, Jaffa (s) — kasa pożyczkowo-oszczędnościowa; „Deir Gasana“ Ramleh — kasa pożyczkowo-oszczędnościowa; „Deir Ibzi“, Ramleh (s) — kasa pożyczkowo-oszczędnościowa; „Bait Likja, Ramleh (s) — kasa pożyczkowo-oszczędnościowa; „Bait Rima“, Ramleh (s) — kasa pożyczkowo-oszczędnościowa.

Towarzystwa transportowe.

„The Palestine Marine & Transport Company, Ltd“ (a) — ŁP. 5.250 — towarzystwo okrętowo-transportowe; „Bassa-Acre Motor Car Co.“, Akre (f) — biuro transportowo-pasażerskie; „Orient Express“, Hajfa (f) — biuro okrętowe.

Cukiernie, kawiarnie i t. p. lokale rozrywkowe.

„Cafe Galey Hajam“, Hajfa (f) — kawiarnia; „Conditory Hollander“, Tel-Awiw (f) — kawiarnia; „Tahor“, Hajfa (f) — restauracja jarska.

Powiększone kapitały.

„Near East Agencies, Ltd“ (a) — z ŁP. 4.000 do ŁP. 8.000; „The Immigrant Bank Palestine-Poland, Ltd. (a) — z ŁP. 30.000 do ŁP. 100.000; „Assutah Ltd.“ (a) — z ŁP. 22.000 do ŁP. 26.000; „The Electric Refrigeration & Appliance Company, Ltd“ (a) — z ŁP. 3.000 do ŁP. 12.000.

K R O N I K A

P A L E S T Y N A

Polityka

PALESTYNA W OBLICZU WOJNY WŁOSKO-ABISYŃSKIEJ. Sfery gospodarcze kraju z zadowoleniem podkreślają fakt, iż naogół w Palestynie panuje spokój, a wybuch wojny włosko-abisyńskiej nie wywołał żadnego wstrząsu w gospodarce krajowej. Z szczególnym zadowoleniem należy podkreślić spokojne zachowanie się ludności w Jerozolimie, która w żaden sposób nie zareagowała na wybuch wojny w Abisynji. Banki jerozolimskie nie zanotowały specjalnego wycofywania wkładów. Również w Hajfie, po krótkotrwałym niepokoju, w związku z runem na banki, życie gospodarcze powróciło do poprzedniego stanu. Stan ten został z zadowoleniem podkreślony na odbytej ostatnio konferencji sfer gospodarczych miasta z udziałem przedstawicieli najważniejszych żydowskich instytucyj narodowych. Wszyscy zebrani jednogłośnie zaznaczyli, iż w Palestynie niema żadnych podstaw do paniki. W Hajfie zaznacza się ostatnio specjalnie silne ożywienie w ruchu budowlanym. Zaczęto wznosić szereg nowych domów prywatnych, a towarzystwa „Hachszarat Mifrac Haifa" i „Hachszarat Haiszuw" rozpoczęły szereg robót publicznych w Hajfie. Ma być wybudowana większa ilość mieszkań dla nowoprzybywających imigrantów. Prasa palestyńska donosi, iż rząd włoski oraz rząd abisyński pertraktują z przedsiębiorstwami przemysłowemi Palestyny w sprawie dostawy większych transportów towaru.

SPRAWA UTWORZENIA JEDNOLITEGO FRONTU ARABSKIEGO W PALESTYNIE. Blok narodowy w Nablusie przedsięwziął akcję w kierunku skonsolidowania rozmaitych grup politycznych i utworzenia jednolitego frontu arabskiego. Porozumienie ma dotyczyć, prócz Arabów palestyńskich, również syryjskich i transjordańskich.

SPRAWA POŁĄCZENIA TRANSJORDANJI Z PALESTYNĄ. Czasopismo „Review of World" zamieściło większy artykuł o obecnej sytuacji politycznej w krajach arabskich. W artykule tym autor podkreśla konieczność połączenia Transjordanji z Syrją i Palestyną i utworzenia z tych krajów samodzielnego państwa arabskiego z Emirem Abdullą na czele. Francja ma otrzymać, jako rekompensatę za utratę Syrji, niektóre angielskie kolonje w Afryce. Autor zaznacza przytem, iż przez połączenie Transjordanji z Palestyną, utworzą się dla emigracji żydowskiej wielkie możliwości.

LIST MUFTIEGO W SPRAWIE RADY LEGISLATYWNEJ. Mufti Jerozolimy wystosował list do egipskiej partji Wafd, w którym motywuje swoje negatywne stanowisko w sprawie utworzenia Rady Legislatywnej. Mufti podkreśla, iż jako demokrata, nie może się zgodzić na to, by członkowie Rady byli ustanowieni przez nominację, a nie przez wybory. Występuje również przeciwko temu, by przedstawiciele administracji angielskiej byli pełnoprawnymi członkami Rady Legislatywnej. W ten sposób, zdaniem Muftiego, żydzi mieliby łącznie z urzędnikami angielskimi, większość w Radzie. Mufti uważa, iż z kompetencji Rady Legislatywnej, muszą być wykluczone sprawy Najwyższej Rady Muzułmańskiej,

a to nie dlatego, że jest jej głową, lecz ze względów zasadniczych, albowiem w Radzie Legislatywnej zasiadać mają prócz muzułmanów również żydzi i chrześcijanie.

PROPAGANDA ZWIĄZKU MŁODZIEŻY ARABSKIEJ. Związek Młodzieży Arabskiej prowadzi intensywną propagandę na rzecz utworzenia arabskiego rządu narodowego w Palestynie. Na ostatnio odbytej konferencji wspomnianego związku omawiano obecną sytuację w Palestynie i uchwalono między innemi, co następuje:

1) wydać manifest o treści politycznej do ludności arabskiej,

2) wysłać delegację do Wysokiego Komisarza z kategorycznem żądaniem wprowadzenia zakazu sprzedaży ziemi żydom,

3) wprowadzenie zakazu imigracji żydowskiej do kraju,

4) utworzenie arabskiego rządu narodowego w Palestynie,

5) opracować memorjał do rządu palestyńskiego, któryby został podpisany przez wszystkie stronnictwa i instytucje arabskie,

6) wysłać memorjały do państw muzułmańskich, wchodzących w skład Ligi Narodów, by te przyczyniły się do pomyślnego rozwiązania kwestji arabskiej w Palestynie.

Rolnictwo

PLANTACJE WINOGRON. W bieżącym roku zwiększone zostały obszary zaplantowane winogronami. Spółdzielnia „Tnuwa" otrzyma w bieżącym roku 50.000 skrzyń winogron. Prócz kolonij robotniczych, winogrona plantowane są również w Atlit, oraz w kolonjach Samarji. Największe winnice znajdują się obecnie w Zychron Jakow. Zbiór tegoroczny w tej kolonji wynosi 7.000 kantarów. Większość winnic w Riszon le Zion i w Rechowot została zamieniona na plantacje cytrusowe, a częściowo zabudowana. Produkcja winogron w Palestynie nie zaspakaja zapotrzebowania rynku wewnętrznego, wskutek czego, ceny winogron ostatnio znacznie się podniosły. Większe ilości winogron importowano z Transjordanji i Syrji. W ostatnim roku zaplantowano w Palestynie 1,2 miljonów winorośli, z czego 40% przypada na żydów. Rząd palestyński popiera plantowanie winogron i celem zracjonalizowania tej gałęzi produkcji wyznaczył odpowiednich instruktorów oraz założył specjalną stację doświadczalną. W ubiegłym roku rząd palestyński rozdzielił bezpłatnie wśród rolników kilkadziesiąt tysięcy winorośli.

ROZBUDOWA GOSPODARKI MLECZARSKIEJ. Ostatnio udała się do Europy delegacja palestyńska w celu zakupu 1.000 krów rasowych dla gospodarstw rolnych w Palestynie. Delegacja zwiedziła m. in. Międzynarodowy Instytut Rolny w Rzymie, gdzie omawiano sprawę zaklimatyzowania rasowych krów w Palestynie. Delegacja zakupiła dotychczas 500 krów holenderskich oraz 250 szwajcarskich. Wobec wzrostu imigracji oraz zwiększenia konsumpcji sprawa rozbudowy w Palestynie gospodarki mleczarskiej stała się wprost paląca. Departament Kolonizacyjny Agencji żydowskiej, Anglo-Palestine Bank i Bank Hapoalim, wyznaczyły specjalne kwoty na udzielenie pożyczek na zakup krów rasowych.

DZIAŁALNOŚĆ TOWARZYSTWA KOLONIZACYJNEGO „RASSCO". Wspomniane towarzystwo zajmuje się kolonizacją imigrantów stanu średniego. Otrzymało ono teren w Jokneam, obejmujący 1.300 dunamów, należący do żydowskiego Funduszu Narodowego, oraz zakupiło w pobliżu Afuli 850 dunamów ziemi. Towarzystwo to pertraktuje obecnie w sprawie zakupu dalszych terenów, obejmujących ogółem 1.000 dunamów. Przystąpiono już do budowy studzien artezyjskich na posiadanych terenach. W kolonjach, które mają powstać, ma

być prowadzona intensywna gospodarka mieszana. W pierwszym okresie roboty gospodarskie będą prowadzone przy pomocy specjalnych instruktorów towarzystwa. Towarzystwo „Rassco“ czyni wielkie starania, by imigrantom jaknajbardziej udostępnić kupno działek.

MASZYNY ROLNE ZWOLNIONE Z OPŁAT CELNYCH PRZY WWOZIE DO PALESTYNY. Po długich pertraktacjach między Agencją żydowską a rządem palestyńskim, rząd wydał rozporządzenie, na mocy którego maszyny rolne przy wwozie do Palestyny zwolnione są z opłat celnych. Rozporządzenie to nie dotyczy wszelkich wozów motorowych, używanych do transportu mleka.

ZBIóR CYTRUSóW W SEZONIE BIEŻĄCYM. Wskutek poprawy warunków klimatycznych zbiór cytrusów w sezonie bieżącym szacowany jest na 8,5 miljona skrzynek, podczas gdy uprzednio obliczano go na 7,5 miljona skrzynek.

Przemysł

SPRAWA UTWORZENIA DEPARTAMENTU PRZEMYSŁOWEGO PRZY RZĄDZIE PALESTYŃSKIM. Jak wiadomo, od dłuższego czasu Związek Przemysłowców domaga się utworzenia, przy rządzie oddzielnego departamentu przemysłowego. Związek Przemysłowców uważa, że w ten sposób rząd palestyński zwróci większą uwagę na aktualne bolączki przemysłu krajowego. Według doniesień prasy palestyńskiej, sprawa ta utknęła narazie na martwym punkcie. Rząd narazie nie zamierza utworzyć specjalnego departamentu przemysłowego, ma być natomiast mianowany specjalny sekretarz dla spraw przemysłu. Sprawy przemysłu będą nadal wchodziły do kompetencji Departamentu Ceł Handlu i Akcyz przy rządzie palestyńskim.

ROZBUDOWA FABRYKI „NESHER“. Fabryka „Nesher“ powiększyła znacznie zasięg swej produkcji. Stało się to możliwe po zainstalowaniu nowych maszyn. Obecnie produkcja dzienna fabryki wynosi 1.000 tonn (w porównaniu z 600 tonnami dziennie, produkowanemi dotychczas).

FABRYKA CEGIEŁ SYLIKATOWYCH W NACHLAT JEHUDA. Pod nazwą General Building Materials „Hawak“ Ltd. powstała w Nachlat Jehuda fabryka cegieł sylikatowych. Fabryka, dysponując kapitałem ŁP. 38.000, utworzona została przez grupę sjonistów z Czechosłowacji. Głównym dyrektorem fabryki jest p. T. Bauer, b. dyrektor Czeskiego Union-Banku. Budowy fabryki dokonało czechosłowackie towarzystwo budowlane „Mok“, pod kierunkiem inż. N. Lippe. Gmach fabryczny posiada konstrukcję żelazną. Fabryka posiada najnowowcześniejsze urządzenia i maszyny. Produkcja dzienna fabryki wyniesie 100.000 cegieł. Fabryka rozpoczyna swą działalność w przyszłym miesiącu.

Poza cegłami sylikatowemi, fabryka produkować będzie i inne materjały budowlane.

DOBRE WIDOKI DLA PRZEMYSŁU PAPIERNICZEGO W PALESTYNIE. Wobec zniesienia opłat celnych na surowce potrzebne dla produkcji papieru, powstały duże możliwości dla rozwoju tej gałęzi przemysłu w Palestynie. W Atalija rozpoczęto budowę małej fabryki papieru.

HUTA SZKLANA „FENICJA“ W EMEK ZEWULUN. Huta „Fenicja“ w Emek Zewulun rozpoczyna wkrótce swą działalność. W pierwszym rzędzie produkować ona będzie szkło na szyby i lustra.

PALESTINE ELECTRIC CORPORATION. Ostatnio ogłoszone zostało sprawozdanie z działalności Palestine Electric Corporation. Ze sprawozdania wynika, iż przedsiębiorstwo to wydało w ubiegłym roku ŁP. 120.000 na koszty handlowe, ŁP. 28.000 na spłacanie procentów, ŁP. 48.000 na koszty amortyza-

cyjne. Czysty zysk towarzystwa wynosił ŁP. 70.000, z czego ŁP. 34.000 przeniesiono do funduszu rezerwowego, ŁP. 25.000 zarezerwowano na opłacenie podatków, a resztę kwoty wypłacono akcjonarjuszom, przyczem dywidenda wynosiła 7,5%.

PRODUKTY FABRYKI „SHEMEN" NA RYNKACH ŚWIATOWYCH. Fabryka „Shemen" wysłała w ubiegłym miesiącu znaczne transporty mydła i oliwy do Anglji, Austrji, Niemiec, Danji, Norwegji, Polski, Litwy, Rodezji, Konga Belgji, Hondurasu, Kanady, Wenezueli, na wyspy Malajskie, do Marokka, Egiptu, Indyj i Abisynji.

SYTUACJA W PRZEMYŚLE MYDLARSKIM W NABLUSIE. W związku z rokowaniami, toczącemi się między Palestyną a Syrją w sprawie nowego traktatu handlowego, rząd palestyński przeprowadza badania nad ogólnym stanem przemysłu mydlarskiego w Palestynie. Przedłożone sprawozdania fabryk mydła w Nablusie stanowić będą cenny materjał informacyjny o stanie tej gałęzi produkcji w Palestynie i możliwościach eksportu tego produktu do Syrji.

FABRYKA APARATÓW RADJOWYCH W TEL-AWIWIE. P. n. „Near East Radio Works" powstała w Tel-Awiwie wielka fabryka aparatów radjowych. Jest to pierwsza tego rodzaju fabryka na Bliskim Wschodzie. W bieżącym miesiącu fabryka wypuści na rynek pierwszych 150 aparatów. Aparaty wspomnianej fabryki przystosowane są do specyficznych warunków klimatycznych Palestyny i nadają się do podejmowania odbioru z dalekich przestrzeni. Dotychczas Palestyna importowała wszystkie aparaty radjowe z zagranicy. Import aparatów radjowych do Palestyny wynosi przeciętnie 200 sztuk miesięcznie, z czego 75% pochodzi ze Stanów Zjednoczonych A. P. Właściciele fabryki zamierzają eksportować swoje aparaty do krajów Bliskiego Wschodu, a w pierwszym rzędzie do Egiptu, Syrji i Iraku. Jak wiadomo, ma wkrótce nastąpić w Jerozolimie otwarcie pierwszej stacji nadawczej.

NOWA CUKROWNIA W PALESTYNIE. Według doniesień prasy palestyńskiej grupa kapitalistów żydowskich przystępuje obecnie do utworzenia wielkiej cukrowni. Początkowo produkcja cukrowni będzie przeznaczona wyłącznie dla potrzeb rynku wewnętrznego.

PRODUKCJA KONSERW. Fabryka konserw w Natanji jest jeszcze w budowie. Prace budowlane mają być ukończone w ciągu najbliższego miesiąca. Wszystkie potrzebne maszyny do produkcji zostały już sprowadzone. Fundament fabryki jest przystosowany do wzniesienia gmachu 3-piętrowego. Narazie będzie wybudowane jedno piętro. Kapitał zakładowy fabryki wynosi ŁP. 15.000. Dotychczas inwestowano ŁP. 12.000. Fabryka zatrudni w pierwszym okresie swej pracy od 50 do 60 robotników, a jej miesięczna produkcja wyniesie przeciętnie ŁP. 4.000. Fabryka produkować będzie konserwy warzywne i owocowe, w szczególności zaś konserwy z owoców cytrusowych. Dodatkowo fabryka ma wytwarzać konserwy rybne. Warzywa fabryka zakupywać będzie w pobliskim Emek Chefer. Ryby dostarczane będą przez rybaków arabskich ze wsi Abu Zabura. Właściciele fabryki pertraktują obecnie z rządem palestyńskim w sprawie otrzymania zezwolenia na połów ryb w portach palestyńskich. W tym też celu fabryka zaangażowała znawcę połowu ryb z Łotwy. Konserwy rybne są przeznaczone dla potrzeb rynku wewnętrznego, podczas gdy owocowe i warzywne również i na eksport. Dotychczas istnieją trudności transportowe, albowiem szosy, łączące Natanję z ośrodkami handlowemi Palestyny, nie są jeszcze wykończone. Roboty przy budowie szós posuwają się jednak ostatnio szybko naprzód i należy sądzić, iż szosa Tul-Kerem — Natanja będzie wykończona w połowie listopada b. r. Fabryka kon-

serw w Natanji należy do t-wa „Pri-Mazon“, które również zakupiło fabrykę puszek blaszanych „Hajocer“ w Natanji. Szereg przedsiębiorstw przemysłu spożywczego w Palestynie zakupuje puszki wspomnianej fabryki.

JAFFA IRON WORKS CHWILOWO NIECZYNNA. Jaffa Iron Works, będąca jednem z najstarszych przedsiębiorstw przemysłowych w Palestynie, została chwilowo unieruchomiona. Jak wiadomo fabryka ta przejęta została w roku ubiegłym przez grupę kapitalistów holenderskich.

ZAMKNIĘCIE FABRYKI „GEREW“. Fabryka pończoch i skarpetek „Gerew“ w Ramat-Gan, została ostatnio, naskutek dumpingu japońskiego, zamknięta. Przedsiębiorstwo to odczuwało w ostatnim okresie dotkliwy brak kapitału. W fabryce tej inwestowano ŁP. 14.000; zatrudniała ona 57 robotników. Rządowa komisja bada obecnie przyczyny zamknięcia fabryki. Projektowane jest podwyższenie stawki celnej na skarpetki i pończochy importowane do Palestyny.

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY W KFAR ATA. W Kfar Ata powstała ostatnio p. n. „Ata Textile Works“ fabryka wyrobów włókienniczych. Narazie czynna jest tylko przędzalnia fabryki. W końcu bieżącego roku będzie również uruchomiona tkalnia i farbiarnia. Dotychczas inwestowano w przedsiębiorstwie ŁP. 70.000. Fabryka produkować będzie przedewszystkiem towary białe, specjalnie zaś materjały koszulowe. Narazie zatrudnionych jest 50 robotników. Ilość ich jednak wzrośnie już w najbliższych miesiącach do 120. Fabryka buduje obecnie dla swoich robotników domy mieszkalne.

SPRAWA URUCHOMIENIA FABRYKI „MESHI“. Jak wiadomo, naskutek dumpingu japońskiego, fabryka „Meshi“ narazie uległa likwidacji. Fakt ten wywołał wielkie rozgoryczenie w sferach przemysłowych kraju i rząd palestyński był zmuszony wyznaczyć specjalną komisję dla zbadania przyczyn likwidacji fabryki i sposobów umożliwienia jej dalszej egzystencji.

PRODUKCJA MEDYKAMENTÓW. W Hajfie powstała nowa fabryka medykamentów p. f. „Hilel“. Kapitał zakładowy fabryki wynosi ŁP. 4.500.

PRODUKCJA KONFEKCJI. Istniejąca w Palestynie fabryka p. f. „Bet Charoszet Amerikai Lesimlot“ rozwija się pomyślnie. Posiada ona szereg sklepów sprzedażnych w rozmaitych punktach Palestyny. Pozatem fabryka eksportuje swoje wyroby do Syrji. Fabryka zatrudnia 50 robotników, w tem większość kobiet. Mimo konkurencji, napotykanej ze strony Ameryki i Niemiec, stale rozszerza ona swą produkcję. Przedsiębiorstwo ma tendencję zużywania jaknajwięcej surowców krajowych. Właściciele fabryki wskazują na obecne defekty w systemie celnym Palestyny, który ustala większe cła na niektóre surowce konieczne do produkcji konfekcji, niż na konfekcję gotową.

Handel

SPRAWA DUMPINGU JAPOŃSKIEGO. Według doniesień prasy hebrajskiej, rząd palestyński prowadzi obecnie pertraktacje z rządem japońskim w sprawie uregulowania wzajemnych stosunków handlowych. Jak wiadomo Japonja wystąpiła z Ligi Narodów i obecnie rząd palestyński ma możność zastosowania wszelkich restrykcyj przeciw dumpingowi japońskiemu.

ZWOLNIENIE Z OPŁAT CELNYCH SUROWCÓW DO WYROBU PAPIERU I SZKŁA. Rząd palestyński zwolnił z przywozowych opłat celnych następujące surowce potrzebne do wyrobu papieru: celulozę, masę drzewną, odpadki papierowe, kleje zwierzęce, oraz surowce potrzebne do fabrykacji szkła, a mianowicie: cegły ogniotrwałe, piasek, oraz siarczan sodu.

PRZEWIDZIANY WZROST EKSPOR-

TU OWOCÓW CYTRUSOWYCH Z PALESTYNY DO ANGLJI. W związku z wybuchem wojny włosko-abisyńskiej oraz negatywnem stanowiskiem Anglji wobec Włoch, na rynku angielskim zaznacza się tendencja do wyrugowania cytrusów włoskich i zastąpienia ich cytrusami palestyńskiemi. Pierwsze transporty palestyńskich owoców cytrusowych znalazły na rynku angielskim o wiele łatwiejszy zbyt niż w roku ubiegłym.

EKSPORT GREJPFRUTÓW. Przez port hajfski wysłano ostatnio pierwszy tegoroczny transport grejpfrutów, przeznaczony dla rynku angielskiego.

HANDEL ZAGRANICZNY PALESTYNY W KWIETNIU B. R. Handel zagraniczny Palestyny w kwietniu b. r. w porównaniu z tymże okresem r. 1934 przedstawiał się, jak następuje:

	Kwiecień 1934 ŁP.	Kwiecień 1935 ŁP.
Import ogółem	1.269.918	1.420.678
a) według krajów pochodzenia:		
W. Brytanja	311.864	245.604
Niemcy	143.557	146.728
Rumunja	65.253	103.472
U. S. A.	89.544	148.779
b) według najważniejszych artykułów:		
Rury żelazne	26.897	27.292
Maszyny	102.016	122.977
Drzewo budulcowe	21.360	30.105
Konfekcja gotowa	42.985	66.781
Cement	22.093	17.533
Tkaniny bawełniane drukowane	32.698	36.702
Art. elektrotechniczne	40.596	42.654
Mechaniczne środki komunikacyjne	49.993	61.436
Sztaby i kątniki żelazne	25.748	40.143
Mąka pszenna	20.459	24.905

	Kwiecień 1934 ŁP.	Kwiecień 1935 ŁP.
Eksport ogółem	494.740	599.985
a) według krajów przeznaczenia:		
W. Brytanja	285.795	401.390
Niemcy	93.273	36.109
b) według najważniejszych artykułów:		
Pomarańcze	403.239	501.679
Grejpfruty	39.760	50.093
Sole potasowe i bromowe	3.996	7.130

Należy podkreślić, iż w kwietniu b. r. handel tranzytowy Palestyny wynosił ŁP. 30.641, wobec ŁP. 21.128 w tymże okresie r. 1934.

PALESTYŃSKO - EGIPSKIE STOSUNKI HANDLOWE. Rząd palestyński wyznaczył specjalną komisję dla zbadania obecnego stanu palestyńsko-egipskich stosunków handlowych i przedłożenia wniosków, realizacja których wpłynęłaby na zwiększenie eksportu z Palestyny do Egiptu. Rząd palestyński stoi na stanowisku, iż stosunki handlowe między wymienionemi krajami muszą być oparte na zasadzie wzajemności. Polityka gospodarcza rządu palestyńskiego zmierza do utworzenia bloku gospodarczego państw Bliskiego Wschodu. Do bloku tego mają wejść w pierwszym rzędzie Palestyna, Transjordanja, Syrja, Egipt i Irak. Znamienny jest pogląd wypowiedziany przez p. Johnsona, przewodniczącego palestyńskiej delegacji handlowej, wysłanej w swoim czasie do Egiptu, który wyraził się, jak następuje: „Wschód jest starszy od Zachodu. Coprawda Zachód w czasach ostatnich przyczynił się do ogólnego rozwoju gospodarczego, Wschód jednak w tej dziedzinie ma jeszcze wiele do powiedzenia. Egipt jest pomostem między Wschodem a Zachodem i pierwszorzędnym łącznikiem z prymitywną i gosodarczo nieroz-

winiętą Afryką południową. Podobną pozycję zajmuje Palestyna w kompleksie krajów Bliskiego Wschodu. Renesans gospodarki krajów Bliskiego Wschodu już się rozpoczął, dalszy jej rozwój w szybkiem tempie będzie się odbywał. Możliwości rozwoju gospodarczego Palestyny i Egiptu są wielkie i jestem przekonany, że w przyszłości odegrają one rolę pierwszorzędną w ogólnej gospodarce światowej".

PALESTYŃSKO - SYRYJSKIE STOSUNKI HANDLOWE. W latach ostatnich eksport z Syrji do Palestyny stale wzrastał, podczas gdy eksport z Palestyny do Syrji, systematycznie malał, czego dowodzi następująca tabela:

Wytwory przemysłowe

	r. 1934 ŁP.	r. 1934 ŁP. **Ogółem**
Import Palestyny z Syrji	419.096	1.083.095
Eksport Palestyny do Syrji	94.741	222.643
Saldo na korzyść Syrji		860.452

Ostatnio sfery gospodarcze Palestyny zastanawiają się nad tem, czy handel wolnocłowy, istniejący między Palestyną a Syrją, przynosi gospodarce palestyńskiej należyte korzyści. Rząd palestyński zamierza wkrótce wysłać do Syrji delegację handlową, któraby na miejscu badała możliwości dalszej rozbudowy handlu palestyńsko - syryjskiego. Rząd palestyński wyznaczył komisję dla zbadania tych zagadnień i opracowania odpowiedniego materjału dla delegacji, udającej się do Syrji. Prace rządu zmierzają do tego, by przemysł palestyński był odpowiednio chroniony przed zalewem syryjskim.

PALESTYŃSKO-AUSTRJACKIE STOSUNKI HANDLOWE. Według statystyki austrjackiej eksport z Austrji do Palestyny w pierwszem półroczu b. r. wynosił 4.319.000 szylingów. Należy podkreślić, iż eksport Austrji do Palestyny wynosił tyle, co ogólny eksport Austrji do Egiptu (2.919.000 szylingów), Syrji (899.000), Iranu (306.000) i Iraku (219.000). Przez zawarcie umowy kompensacyjnej między austrjackimi eksporterami drzewa a palestyńskimi eksporterami owoców cytrusowych wzrośnie w znacznej mierze eksport skrzynek do pomarańczy z Austrji do Palestyny.

PALESTYŃSKO - SZWAJCARSKIE STOSUNKI HANDLOWE. Ostatnio ogłoszone zostały przez rząd szwajcarski dane statystyczne, dotyczące handlu palestyńsko - szwajcarskiego w pierwszej połowie b. r. Dane te świadczą o dalszej rozbudowie stosunków handlowych między wspomnianemi krajami. Handel palestyńsko-szwajcarski w pierwszej połowie b. r. w porównaniu z tymże okresem r. 1934 przedstawiał się, jak następuje:

Eksport z Szwajcarji do Palestyny

		ŁP.
Pierwsze półrocze	1934	948.676
„ „	1935	1.012.087

Import z Szwajcarji do Palestyny

		ŁP.
Pierwsze półrocze	1934	186.988
„ „	1935	287.910

Nadwyżka eksportu

		ŁP.
Pierwsze półrocze	1934	761.688
„ „	1935	724.177

24% eksportu z Szwajcarji do Palestyny stanowią zegary, 16% maszyny, 12% wyroby włókiennicze, a 8% chemikalja. Szwajcarja importuje z Palestyny owoce cytrusowe, winogrona, migdały, oleje i konserwy owocowe.

ROZWÓJ IZBY HANDLOWEJ W TEL-AWIWIE. Izba Handlowa w Tel-Awiwie wykazuje systematyczny rozwój. Ilość jej członków wzrosła z 301 w roku

1933 do 339 w roku 1934. Związek Detalistów w Tel-Awiwie, w skład którego wchodzą drobni kupcy, nienależący do Izby Handlowej, posiadał w 1934 roku 888 członków, którzy według poszczególnych branż przedstawiali się, jak następuje:

Kupcy kolonjalni	223
Właściciele restauracyj i kawiarń	173
„ sklepów z galanterją	67
„ hoteli i pensjonatów	65
„ pralni i farbiarń	48
„ sklepów sprzedaży ryb	42
„ sklepów sprzedaży sukna	33
„ składów mebli	28
„ piekarń	41
„ składów obuwia	25
„ składów konfekcji	32
„ sklepów sprzedaży sprzętów kuchennych	23
„ księgarń i materjałów piśmiennych	18
„ innych przedsiębiorstw	70
Ogółem	888

FRANCUSKA DELEGACJA HANDLOWA W PALESTYNIE. Wkrótce ma przybyć do Palestyny francuska delegacja handlowa pod przewodnictwem prezesa liońskiej izby handlowej. Delegacja ma na miejscu zapoznać się z życiem gospodarczem kraju i możliwościami zacieśnienia wzajemnych stosunków handlowych.

TURECKI ATTACHE HANDLOWY W HAJFIE. Rząd turecki wyznaczył p. Mustafę Nuri na stanowisko tureckiego attaché handlowego dla Palestyny, Syrji i Iraku, ze stałą siedzibą w Hajfie.

WZROST ZAPOTRZEBOWANIA NA MASZYNY W PALESTYNIE. Import maszyn do Palestyny w pierwszych miesiącach b. r. wzrósł w porównaniu z rokiem ubiegłym w znacznej mierze. I tak w pierwszym kwartale b. r. wynosił on ŁP. 458.510 wobec ŁP. 292.267 w tym samym okresie roku ubiegłego.

Import maszyn do Palestyny w pierwszym kwartale b. r. w porównaniu z pierwszym kwartałem b. r. według poszczególnych działów, przedstawiał się jak następuje:

	I kwartał	
	1935 ŁP.	1934 ŁP.
Ogółem	458.518	292.267
w tem:		
Maszyny rolnicze	30.292	19.462
Maszyny elektrotechn., oświetleniowe, motory pędne	93.535	36.001
Pompy	25.990	18.530
Maszyny drukarskie oraz introligatorskie	13.977	6.202
Maszyny do szycia	19.155	13.205
Maszyny do pisania, powielacze, kasy	11.356	9.367
Inne maszyny	264.213	189.500

Powyższa tabela wskazuje na wzrost importu rozmaitych maszyn, a w szczególności maszyn elektrotechnicznych, oświetleniowych i motorów pędnych. Import tych maszyn prawie, że się potroił. Import pomp w roku bieżącym wzrósł w porównaniu z rokiem ubiegłym o 25%.

WZROST IMPORTU AUTOMOBILI. Import automobili do Palestyny, który w r. 1934 wzrósł w znacznej mierze, wykazuje w roku bieżącym dalszą zwyżkę. Import automobili, wozów ciężarowych i motocykli do Palestyny w pierwszem kwartale r. b. w porównaniu z tymże okresem r. ub. przedstawiał się, jak następuje:

	Ilość I kwartał	
	r. 1935	r. 1934
Automobile (sztuk)	752	
		1.128
Wozy ciężar. (sztuk)	456	
Motocykle (sztuk)	192	212
Ogółem	1.400	1.340

	Wartość w ŁP. I kwartał r. 1935	r. 1934
Wozy ciężarowe	92.345	
		167.085
Automobile	107.795	
Motocykle	8.990	9.938
Ogółem	209.130	177.023

Z powyższej tabeli wynika, iż import automobili i wozów ciężarowych do Palestyny w roku bieżącym wzrósł, zmalał natomiast import motocykli.

IMPORT JEDWABIU. Import przędzy jedwabnej do Palestyny w pierwszym kwartale b. r. wynosił 29,2 tonn, wobec 22,6 tonn w tym samym okresie r. ub. Pod względem wartości import ten nie wykazał proporcjonalnego wzrostu, albowiem wzrósł on z ŁP. 11.337 w pierwszym kwartale r. ub. do ŁP. 11.931 w tym samym okresie b. r. Import tkanin jedwabnych zmalał w pierwszym kwartale roku bieżącego do 32,8 tonn wartości ŁP. 29.661 w porównaniu z 51 tonn wartości ŁP. 43.733 w tym samym okresie r. ub. Zaznaczył się natomiast wzrost importu tkanin ze sztucznego jedwabiu. Wynosi on w pierwszym kwartale b. r. 201,7 tonn o wartości ŁP. 87.564 wobec 165,3 tonn o wartości ŁP. 66.709 w tym samym okresie r. ub.

Targi Lewantyńskie

KONFERENCJA W SPRAWIE TARGÓW LEWANTYŃSKICH 1936 r. Dn. 9 października b. r. odbyła się w Tel-Awiwie konferencja, w której brali udział przedstawiciele najpoważniejszych instytucyj społecznych i gospodarczych w kraju. Konferencja ta zwołana była z okazji mających się odbyć w okresie 30. IV. — 30. V. 1936 r. Targów Lewantyńskich w Tel-Awiwie. Konferencji przewodniczył burmistrz m. Tel-Awiwu, p. Meir Dizengof. M. inn. obecni byli: członek Egzekutywy Agencji żydowskiej p. A. Kapłan, p. Hoofien, dyrektor Anglo-Palestine Bank, p. Clerk — dyrektor Barclays Bank, p. Scheli — prezes Izby Handlowej w Jerozolimie, dyrektorzy Targów Lewantyńskich, pp. Jewzerow, Idelson i Jaffe oraz szereg konsulów państw europejskich. W mowie powitalnej burmistrz Dizengof podkreślił wielkie znaczenie Targów dla rozwoju gospodarczego Palestyny. Targi 1936 r. będą bardziej okazałe niż poprzednie. Zawierać one będą eksponaty, ilustrujące kolonizację żydowską w Palestynie za ostatnie 50 lat. P. Kapłan zaznaczył w swojem przemówieniu, iż Agencja żydowska przyczyni się do racjonalnej organizacji przyszłych Targów. Palestyna jest w chwili obecnej jedyną nadzieją dla miljonowych rzesz żydów w djasporze i należy wykorzystać wszelkie możliwości w celu zwiększenia siły absorbcyjnej kraju do maximum. Szybki rozwój gospodarki palestyńskiej w latach ostatnich jest dowodem, iż w narodzie żydowskim istnieją wielkie siły żywotne, które przy odpowiedniej inicjatywie wydadzą imponujące rezultaty. Pierwsza wystawa, urządzona w r. 1924 w niewielkim lokalu szkoły żeńskiej w Tel-Awiwie, była bodźcem do rozwoju przemysłu palestyńskiego. Wykazała ona, jakie istnieją możliwości przed gospodarką palestyńską. Targi Lewantyńskie z roku na rok przybierały na znaczeniu i z biegiem czasu stały się pierwszorzędnym czynnikiem rozwoju gospodarki krajowej. Umożliwiły one bezpośrednie porozumienie się sfer gospodarczych Palestyny z kupcami i przemysłowcami europejskimi i można powiedzieć, że im w wielkiej mierze ma Palestyna do zawdzięczenia swe stanowisko, jakie obecnie zajmuje w kompleksie krajów Bliskiego Wschodu. Targi Lewantyńskie 1936 r. winny przedewszystkiem spopularyzować produkcję krajową. Targi Lewantyńskie mają wszelkie dane, by stać się najpoważniejszym czynnikiem

palestyńskiego handlu zagranicznego. Należy wszystko uczynić, aby stworzyć równowagę w handlu zagranicznym Palestyny. W dziedzinie tej istnieją wielkie przeszkody natury prawno-politycznej. Należy przeto wysiłkiem zorganizowanego społeczeństwa uzdrowić istniejący stan rzeczy. Import do Palestyny wzrasta stale i w bieżącym roku osiągnie najprawdopodobniej kwotę 18 miljonów funtów. Palestyna jest poważnym rynkiem w handlu międzynarodowym i stanowi bramę wypadową na cały Bliski Wschód. Następnie zabrał głos dyrektor Barclays Bank, Clerk, który z uznaniem wyraził się o działalności t-wa Mischar w'Taasia, dzięki której powstały Targi Lewantyńskie, mające zasadnicze znaczenie dla gospodarki Palestyny. Z kolei przemawiał p. Hoofien, dyrektor Anglo-Palestine Bank, który omówił obecną sytuację gospodarczą kraju. Zdaniem mówcy, obecna sytuacja ekonomiczna Palestyny jest zadawalająca i Targi odbędą się w zupełnym spokoju. Następnie przemawiał dyrektor Targów Lewantyńskich, p. Idelson, który podkreślił, że Targi Lewantyńskie zajmują pod względem swych rozmiarów czwarte miejsce wśród największych targów świata. Mówca podkreślił z zadowoleniem, iż obecnie istnieją wszelkie dane, by i Targi 1936 r. spełniły pokładane w nich nadzieje.

Finanse i bankowość

BILANS PŁATNICZY PALESTYNY. W roku budżetowym 1934/35 bilans handlowy Palestyny wykazał deficyt, wynoszący 11,5 miljona. Część tego deficytu pokryta jest przez wpływy z ruchu turystycznego. Ruch turystyczny w roku 1934/35 przyniósł Palestynie dochody w wysokości ŁP. 1 miljon (99.996 turystów a 10 ŁP.). Wpływy z funduszów narodowych wynosiły w tym okresie ŁP. 740.000. Dochody rządu palestyńskiego z zagranicy wynosiły ŁP. 350.000. Wpływy z towarzystw charytatywnych, religijnych, instytucyj archeologicznych i innych organizacyj wynosiły ŁP. 1,2. Obecną troską sfer gospodarczych Palestyny jest sprawa znacznej dysproporcji między importem a eksportem Palestyny. Sprawa ta jest coraz częściej omawiana na łamach prasy. Wysuwane są rozmaite projekty, zmierzające do uzdrowienia palestyńskiego handlu zagranicznego.

POLITYKA FINANSOWA RZĄDU PALESTYŃSKIEGO. Mimo stałych nadwyżek budżetowych, rząd palestyński nie zamierza specjalnie powiększyć wydatków, wychodząc z założenia, iż rezerwy kasowe rządu przydadzą się w okresie ewentualnej stagnacji i kryzysu gospodarczego. Preliminowany nowy budżet na r. 1935/36 przewiduje pokaźne sumy na rozbudowę portu w Jaffie, na budowę portu lotniczego w Ludd, na rozszerzenie sieci szós i dróg, na utworzenie nowych urzędów pocztowych, zwiększenie bezpieczeństwa publicznego, rozwój sieci telefonicznej i telegraficznej oraz na zmodernizowanie linij kolejowych.

Komunikacja

KONFERENCJA W SPRAWIE KOLEI HEDŻASKIEJ. Dn. 10 października b. r. rozpoczęła się w Hajfie konferencja w sprawie kolei hedżaskiej. Biorą w niej udział przedstawiciele rządów: palestyńskiego, syryjskiego i hedżaskiego. Przewodniczy na zjeździe dyrektor kolei palestyńskich, p. Weeb. Konferencja ma m. inn. omówić sprawę odbudowy części kolei, uszkodzonej w czasie wojny światowej przez powstańcze szczepy arabskie.

ZMIANY W PALESTYŃSKIEJ TARYFIE PRZEWOZOWEJ. Rząd palestyński ustalił nowe stawki przewozowe dla piwa, co stoi w związku z otwarciem fabryki piwa w Palestynie, które ma nastąpić wkrótce. Obecnie przewóz piwa ze stacji Rechowot do Jerozolimy wynosić będzie 400 milsów za tonnę, a z Re-

chowot do Hajfy — 600 milsów za tonnę.

NOWY TABOR KOLEJOWY W PALESTYNIE. W związku ze zbliżającym się sezonem cytrusowym, dyrekcja kolei palestyńskich zakupiła nowe lokomotywy i wagony, które będą wykorzystane przy transporcie owoców cytrusowych do portów w Hajfie i Jaffie.

DZIAŁALNOŚĆ SPÓŁDZIELNI TRANSPORTOWYCH W TEL-AWIWIE. W Tel-Awiwie czynnych jest obecnie 11 spółdzielni transportowych, które łącznie zatrudniają 881 robotników. Spółdzielnie te rozporządzają kapitałem, wynoszącym ŁP. 146.500. Dochody wspomnianych spółdzielni w roku ubiegłym wynosiły ŁP. 385.100. Ilość pasażerów, przewiezionych przez spółdzielnię „Hamaawir" w r. 1934, wynosiła 15.0069.000 wobec 10.950.000 w r. 1933. Ilość pasażerów, przewiezionych przez taksówki spółdzielni „Eged", wynosiła w r. 1934 750.000, a w pierwszej połowie r. 1935 — 400.000 pasażerów. Spółdzielnia „Eged" rozporządza 100 autobusami i 50 taksówkami oraz zatrudnia 247 szoferów i robotników.

Imigracja

IMIGRACJA ŻYDOWSKA DO PALESTYNY W PIERWSZYCH 3-ch KWARTAŁACH B. R. W okresie styczeń—wrzesień b. r. przybyło do Palestyny 47.000 imigrantów żydowskich, czyli o 5.000 więcej, niż w tym samym okresie r. ub. We wrześniu b. r. przybyło do Palestyny przez porty hajfski i jaffski 5.867 osób, czyli o 1.500 więcej niż w sierpniu b. r. Łącznie z turystami, którzy zalegalizowali swój pobyt w kraju, przybyło do Palestyny we wrześniu b. r. 6.000 żydów.

IMIGRACJA ŻYDÓW Z AFGANISTANU DO PALESTYNY. Do Palestyny przybyła grupa 50 rodzin żydowskich z Afganistanu. Imigranci przybyli na podstawie certyfikatów, otrzymanych od Agencji żydowskiej. Imigracja z Afganistanu do Palestyny wzrasta, w związku z prześladowaniami żydów w latach ostatnich.

Turystyka

RUCH TURYSTYCZNY DO PALESTYNY W OKRESIE CZERWIEC — SIERPIEŃ 1935 r. Ruch turystyczny do Palestyny w okresie czerwiec—sierpień 1935 r. przedstawiał się, jak następuje:

ILOŚĆ TURYSTÓW PRZYBYŁYCH.

	Ogółem	Żydzi
czerwiec	6.344	2.577
lipiec	7.278	3.082
sierpień	6.630	2.230
Razem	20.252	7.889

Miasta

CZYNSZ MIESZKANIOWY W TEL-AWIWIE W OKRESIE 1924—1934. W latach 1924—1934 czynsz mieszkaniowy w Tel-Awiwie przedstawiał się jak następuje:

Rok	Miesięczny czynsz mieszkaniowy za 1 pokój w ŁP.		
	maximum	minimum	przeciętnie
1924	2,930	1,530	1,960
1925	3,130	1,410	2,250
1926	3,060	0,790	1,650
1927	2,250	0,810	1,300
1928	1,740	0,760	1,200
1930	2,000	0,730	1,250
1934	3,500	0,800	2,220

Jak z powyższych danych wynika, przeciętne komorne w r. 1934 wynosiło tyle, co przeciętne komorne w r. 1925.

KONSUMPCJA WODY W TEL-AWIWIE. Według doniesień „Jedyjot Iryjat Tel-Awiw", w r. 1926 istniały 4 studnie, które dostarczały na godzinę 500 m³ wody. Obecnie w Tel-Awiwie istnieje 13 studzien, które łącznie dostarczają 2.000

m^3 wody. Konsumpcja wody w Tel-Awiwie wzrosła z 1,8 miljonów m^3, zużytych w r. 1926, do 5,2 miljonów m^3, zużytych w r. 1934/35. Wzrost wynosił 284%. Dochód magistratu z konsumpcji wody wzrósł z ŁP. 7.435 w r. 1927 do ŁP. 69.183 w r. 1934/35. Magistrat m. Tel-Awiwu opracowuje obecnie plan budowy centralnej stacji pomp. Konsumpcja wody w Tel-Awiwie stale wzrasta i należy przypuszczać, iż w bieżącym roku wyniesie ona 7 miljonów m^3. Budowa wspomnianej stacji pomp wyniesie ŁP. 300.000. Dotychczasowe studnie nie będą zlikwidowane i służyć będą jako rezerwa.

NOWE KINOTEATRY W TEL-AWIWIE. Do magistratu Tel-Awiwu wniesione zostały podania o udzielenie zezwoleń na otwarcie w mieście 2-ch nowych kinoteatrów, jednego w pobliżu terenów Targów Lewantyńskich, drugiego nad brzegiem morza, w pobliżu Casina.

Różne

× Dr. Hugo Bergman, były dyrektor Hebrajskiej Bibljoteki Narodowej w Jerozolimie, wydał monografję o rozwoju tejże bibljoteki w okresie ostatnich 15 lat.

× Profesor Gotthold Weil z Berlina, objął stanowisko dyrektora Bibljoteki Narodowej w Jerozolimie.

× Arabskie partje polityczne w Palestynie wyznaczyły na dzień 26 b. m. protestacyjny strajk generalny przeciwko znalezionym ostatnio nielegalnym zapasom amunicji w porcie jaffskim.

× Włoskie radjostacje przeprowadzają ostatnio propagandę w języku arabskim. Przemówienia te są skierowane do Arabów zamieszkałych w Palestynie, Transjordanji i w krajach ościenych.

× W Palestynie bawi ostatnio przewodniczący federacji sjonistycznej w Australji płk. Hyman. Wizyta płk. Hymana pozostaje w ścisłym związku z zamierzeniem żydów australijskich inwestowania większych kapitałów w Palestynie.

× W Palestynie odbył się VI Zjazd Pedagogiczny nauczycieli szkół hebrajskich.

× Zmarły działacz sjonistyczny J. L. Goldberg pozostawił legat w wysokości 750.000 funtów szterlingów na cele kulturalne.

× Burmistrz miasta Tel-Awiwu, Meir Dizengoff, wydał odezwę do ludności żydowskiej przeciwko rozsiewaniu bezpodstawnych pogłosek i szerzeniu paniki w związku z wybuchem wojny włosko-abisyńskiej.

× W Palestynie bawi obecnie Lord Conwey, jeden z najbardziej oddanych przyjaciół sjonizmu w Anglji.

× Ostatnio ukazał się w Palestynie nowy dziennik hebrajski p. n. „Haboker".

× Ostatnio przystąpiono do budowy nowych gmachów dla Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie.

× Wysoki Komisarz Palestyny Sir Artur Wauchope wydał enunciację, dotyczącą obecnego stanu politycznego i gospodarczego Palestyny oraz innych krajów Bliskiego Wschodu.

× Anglo Palestine Club w Londynie wydał przyjęcie dnia 21 października r.b. na cześć Ministra Kolonij Malcoma Mac Donalda. Minister Kolonij wygłosił dłuższe przemówienie, poświęcone obecnej sytuacji politycznej i gospodarczej Palestyny. W zakończeniu Malcolm Mac Donald nawoływał do współpracy żydowsko-arabskiej w Palestynie.

SYRJA

POŁĄCZENIE KOLEJOWE MOSSOUL-ALEP. Rząd iraski postanowił wybudować odcinek kolejowy Mossoul—Alep. W ten sposób zostaną połączone koleją zatoka Perska, Średni Wschód z Bliskim Wschodem i morzem Śródziemnem. Linja ta, która ma połączyć Irak z Syrją, a raczej Bagdad z głównym portem Syrji (Bejrutem) będzie liczyła 1.419 klm. (405 klm. Bagdad — Mossoul, 640 klm. Mossoul — Alep, 336 klm. Alep—Rayak, 38 klm. Rayak — Bejrut).

POŁOŻENIE FRANCUZÓW W SYRJI I LIBANIE. Francuzi w państwach lewantyńskich korzystają z klauzuli największego uprzywilejowania w dziedzinie handlu, przemysłu, rzemiosła i nabywania dóbr ruchomych i nieruchomych.

NOWY BUDŻET LIBANU. Nowy budżet Libanu wynosi obecnie 4,4 miljonów ŁS. i jest mniejszy o 200 tysięcy ŁS. niż budżet w roku ubiegłym. Ministerstwo Finansów podaje do wiadomości, iż budżet Syrji nie przewiduje żadnego deficytu.

SYRYJSKO-SOWIECKIE STOSUNKI HANDLOWE. W ostatnich latach zaznacza się wzrost eksportu Syrji do Rosji Sowieckiej, zwłaszcza skór, wełny i cytryn.

EGIPT

EGIPT W OBLICZU WOJNY WŁOSKO-ABISYŃSKIEJ. Po krótkotrwałej panice, wywołanej wybuchem wojny włosko-abisyńskiej i pogłoskami o zamierzeniach zamknięcia kanału Suezkiego, życie gospodarcze kraju powróciło do normalnego stanu. Ludzie znów deponują swe kapitały w bankach. Giełda w Kairze funkcjonuje normalnie.

HANDEL ZAGRANICZNY W 1934 R. Import do Egiptu w 1934 r. wynosił 29.296.560 funtów egipskich, przewyższając o 2,5 miljona funtów import w roku 1933. Ten stan rzeczy tłumaczy się zwiększoną siłą nabywczą kraju. Eksport z Egiptu w roku 1934 wyniósł 31.055.770 funtów egipskich, wobec ŁE. 28.848.221 w r. 1933, co stanowi nadwyżkę 2.207.549 funtów. Bilans handlowy Egiptu zamyka się nadwyżką na korzyść eksportu, wyrażającą się sumą ŁE. 1.759.210. Nadwyżka ta w roku 1933 wynosiła 2.081.230 funtów egipskich.

EGIPSKO - JAPOŃSKIE STOSUNKI HANDLOWE. W Egipcie bawi obecnie japońska delegacja handlowa, która pertraktuje z rządem egipskim w sprawie ustanowienia dogodniejszych opłat celnych na towary importowane z Japonji. Jak wiadomo, rząd egipski podwyższył ostatnio w znacznej mierze stawki celne na towary japońskie.

DOCHODY RZĄDU Z OPŁAT CELNYCH. W okresie od 1 maja do 30 września b. r. dochody rządu egipskiego z opłat celnych wynosiły ŁE. 6.666.447 wobec ŁE. 5.769.633 w tym samym okresie roku ubiegłego. Nastąpił więc wzrost o 15,5%.

WIELKA FABRYKA TRYKOTAŻY. W Kairze powstało ostatnio przedsiębiorstwo przemysłowe p. n. „Societe Egyptienne de l'Industrie de Bonterie" z kapitałem ŁE. 80.000. Przedsiębiorstwo ma na celu produkcję wszelkich artykułów trykotażowych. Posiadać ono będzie również farbiarnię i wykańczalnię. Fabryka ma eksportować swą produkcję również i zagranicę.

WYSTAWA PRZEMYSŁOWA. Na jesieni r. 1936 odbędzie się w Kairze wystawa przemysłowa.

IRAK

IRASKO - JAPOŃSKIE STOSUNKI HANDLOWE. Wkrótce ma dojść do porozumienia handlowego między Irakiem

a Japonją. Na podstawie tego porozumienia handel między temi dwoma krajami opierać się będzie na zasadach kompensaty.

KOMUNIKACJA LOTNICZA. Między rządem iraskim a grupą kapitalistów podpisana została umowa w sprawie utworzenia towarzystwa lotniczego, które utrzymywać będzie stałą komunikację lotniczą w kraju. Kapitał banku wyniesie 40.000 dinarów. Między władzami francuskiemi w Syrji a rządem iraskim toczą się obecnie pertraktacje w sprawie komunikacji lotniczej między obu krajami.

PRODUKCJA MIODU. Grupa kapitalistów europejskich zwróciła się do rządu iraskiego z propozycją przejęcia monopolu produkcji miodu. Grupa ta zapewnia rząd, że w znacznej mierze powiększy eksport miodu zagranicą, a w swych przedsiębiorstwach zatrudniać będzie wyłącznie robotników miejscowych.

DAKTYLE IRASKIE DLA ARMJI WŁOSKIEJ W ABISYNJI. Włoskie ministerstwo spraw wojskowych zakupiło większe transporty daktyli iraskich dla armji włoskiej w Abisynji.

IRAN

IRAŃSKO-NIEMIECKIE STOSUNKI HANDLOWE. Rząd irański wysłał delegację handlową do Berlina w sprawie zawarcia traktatu handlowego między obu państwami. Po podpisaniu traktatu, delegacja zwiedzi najważniejsze ośrodki przemysłu niemieckiego.

BUDOWA KOLEI ŻELAZNYCH. Rząd irański zatrudnia obecnie 40.000 robotników przy budowie dwóch nowych linij kolejowych, które połączą Teheran z morzem Kaspijskiem i zatoką Perską. Długość wspomnianych linij kolejowych wyniesie 1.300 km. Zakończenie budowy linji Teheran — morze Kaspijskie projektowane jest na koniec roku przyszłego.

SYTUACJA FINANSOWA. Budżet Iranu wykazuje nadwyżkę około 300.000 tumanów rocznie. Dług zewnętrzny jest prawie całkowicie umorzony. Cudzoziemcy płacą te same podatki co i obywatele Iranu. Datuje się to od r. 1927, gdy zniesiono przywileje dla cudzoziemców.

TURCJA

POLSKO - TURECKIE STOSUNKI HANDLOWE. Stosunki handlowe między Polską a Turcją ożywiły się ostatnio znacznie. Polska zakupiła w Turcji większy transport tytoniu. Sfery gospodarcze Turcji żywią nadzieję, iż zacieśnienie węzłów gospodarczych z Polską przyniesie Turcji wielkie korzyści.

TURECKO-WĘGIERSKIE STOSUNKI HANDLOWE. Między Turcją a Węgrami prowadzone są ostatnio rokowania w sprawie zawarcia traktatu handlowego. Przewidywany jest eksport owoców z Turcji do Węgier, wzamian za zakup przez Turcję koni węgierskich.

TURECKO - CHIŃSKIE STOSUNKI HANDLOWE. W Turcji bawi obecnie chińska delegacja handlowa, która pertraktuje z rządem tureckim w sprawie zawarcia turecko-chińskiego traktatu handlowego.

BUDŻET TURCJI NA ROK 1935/36. Poniższa tabela ilustruje nam budżet Turcji w latach 1935/36 i 1934/35:

	1935/36 Ltqs.	1934/35 Ltqs.
Dochody	195.013.000	184.081.000
Wydatki	195.011.053	184.075.636
Nadwyżka	+ 1.947	+ 5.364

ZADŁUŻENIE. Dług Turcji na dzień 31 maja 1934 wyrażał się sumą 433.609.000 funtów tureckich, z czego 332.605.580 przypada na dług stały, a 101.003.420 — na dług płynny.

POŻYCZKA SIVAS-ERZURUM. Subskrypcja drugiej transzy pożyczki we-

wnętrznej na budowę linji kolejowej Sivas-Erzurum będzie otwarta w listopadzie b. r. Oprocentowanie tej pożyczki wynosi 7% rocznie.

OSZCZĘDNOŚCI. Ogólna suma oszczędności, znajdujących się w bankach tureckich, wynosi 70 miljonów funtów tureckich.

STANDARYZACJA WINOGRON NA EKSPORT. Na zebraniu plantatorów winogron, przy udziale licznych reprezentantów banków tureckich, postanowiono przeprowadzić standaryzację winogron, przeznaczonych na eksport.

WYWÓZ MANGANU I CHROMU. W lipcu 1935 r. wywieziono z okolic Küllüku i Fethiye 3.100 tonn manganu i 6.137 tonn chromu.

PRZEMYSŁ METALURGICZNY. Według obliczeń rzeczoznawców przemysł metalurgiczny w Turcji może rocznie dostarczyć 100.000 tonn żelaza i stali.

REORGANIZACJA PORTÓW TURECKICH. Rząd turecki postanowił wprowadzić jednolite opłaty portowe, zamiast obowiązujących dotychczas różnych opłat w każdym porcie.

WYSTAWA OWOCÓW W BURSA. Dn. 25 sierpnia b. r. została otwarta wystawa owoców w Bursa. Celem tej wystawy było zapoznanie ogrodników z racjonalną uprawą owoców. Wyznaczono specjalne premje dla każdego wystawionego owocu: premje pierwszej kategorji wynosiły 50 funtów, II — 20 funtów, III — 5 funtów. Każdy wystawca obowiązany był dostarczyć niezbędnych szczegółów, dotyczących hodowanych przez niego owoców.

WINOGRONA. Turcja należy do największych producentów winogron t. zw. „Sułtanek". W 1933 r. obszar zajęty pod uprawę winnic zajmował 354.905 hektarów, z czego otrzymano 758 miljonów kg. winogron.

RAFINERJA CUKRU. Ostatnio odbyła się uroczystość dziesięciolecia istnienia cukrowni w Alpulu. Dzięki silnym ulewom zbiór buraków w tym roku był b. obfity. Przewiduje się, że rafinerja ta w roku bieżącym zużyje 12.000 tonn buraków, z czego otrzyma się 1.500 wagonów cukru.

FABRYKA W RIZE. Projektuje się założenie w Rize suszarni herbaty. Rząd przedsięwziął szereg kroków celem udoskonalenia gatunku herbaty.

UPAŃSTWOWIENIE SIECI TELEFONICZNEJ. Układy, dotyczące wykupu telefonów przez państwo, są już na ukończeniu. Przejęcie telefonów przez państwo będzie kosztować około 800.000 funtów szterlingów, płatnych ratami rocznemi po 40.000 funtów szterlingów. Pierwsza rata ma być uiszczona po czterech latach. Przewiduje się udoskonalenie funkcjonowania telefonów po przejęciu ich przez państwo. Liczba abonentów wynosi obecnie w Istambule 11.000. Projektowana jest obniżka taryfy telefonicznej. Opłata telefoniczna kosztuje 25 funtów rocznie i daje prawo do 500 rozmów rocznie. Za rozmowy ponadkontyngentowe uiszcza się opłaty za każdą rozmowę oddzielnie.

KOPALNIE. Rząd postanowił rozpocząć eksploatację kopalni węgla, odkrytej w miasteczku Kochar.

FABRYKA PŁÓTNA W NAZILI. Położenie kamienia węgielnego pod budowę fabryki płótna w Nazili miało miejsce w obecności ministra Gospodarki Narodowej, p. Celal Bayara. W fabryce tej zatrudnionych będzie 2.000 robotników. Produkcja wyniesie rocznie 20.000.000 metrów płótna.

FABRYKA LODU W ANTEP. Budowa fabryki lodu jest już ukończona. Fabryka będzie mogła dostarczyć 3,5 tonny lodu dziennie.

ROZWÓJ PRZEMYSŁU. W Istambule znajdują się obecnie 563 fabryki i pracownie, z czego 76 tkalni, 68 fabryk trykotażowych, 52 tartaki mechaniczne, 43 fabryki tekstylne, 33 garbarnie, 31 fabryk pończoszniczych, 24 drukarnie, 17 cukrowni, 11 fabryk flaneli, 8 fabryk

przyborów biurowych, 7 mydlarni, 62 fabryki porcelany, 6 warsztatów szewckich, 6 fabryk czekolady, 6 fabryk wód gazowych, 5 fabryk grzebieni, 5 fabryk konserw, 4 fabryki szpilek i nici, 4 fabryki kaskietów, 4 fabryki prawideł do obuwia, 4 fabryki karoseryj automobilowych, 4 cegielnie, 3 fabryki farmaceutyczne, 3 fabryki emalji, 3 fabryki cementu, 3 odlewnie czcionek, 3 odlewnie żelaza, 3 pracownie dywanów, 3 fabryki pieczęci, 3 fabryki rur ołowianych, 2 fabryki łóżek żelaznych, 2 fabryki gramofonów, 2 — glukozy, 2 — asfaltu, 2 — ceraty, 2 — muślinu, 2 — indigo, 2 — kwasu węglowego, 2 — fabryki drutu, 2 — parasolek i lasek, 2 — kluczyków, 2 — luster i szyb, 2 — tornistrów, 2 — wapna, fabryka waty sterylizowanej, kabli, przyborów elektrotechnicznych, puchu i t. d.

POCZTA RADJOFONICZNA W ISTAMBULE. Ministerstwo Robót Publicznych postanowiło zająć się pocztą radjofoniczną w Istambule, aby postawić ją na wysokości zadania. Ministerstwo zbada obecnie szereg ofert, złożonych przez liczne towarzystwa, chcące eksploatować tę pocztę. Między innemi grupa sowiecka złożyła b. ciekawą ofertę w tej sprawie. Koncesja obecna wygasa w czerwcu 1936 r.

KANALIZACJA. P. Wild, autor planu kanalizacyjnego Istambułu, oświadczył przedstawicielom prasy, że dla skanalizowania Istambułu i jego przedmieść, niezbędna jest suma 50 miljonów funtów.

TARGI LEWANTYŃSKIE — BRAMA WYPADOWA NA BLISKI WSCHÓD

STATYSTYKA

Handel zagraniczny Polski z krajami Bliskiego Wschodu

Handel zagraniczny Polski z krajami Bliskiego Wschodu w lipcu 1935 r. w porównaniu z tymże miesiącem 1934 r.

	Lipiec 1934			Lipiec 1935		
	Przywóz	Wywóz	Saldo	Przywóz	Wywóz	Saldo
	w tysiącach złotych					
Palestyna	28	730	+ 702	73	1,790	+1,717
Egipt	959	199	— 760	1,144	405	— 739
Syrja	—	176	+ 176	—	236	+ 236
Iran	113	136	+ 23	65	93	+ 28
Turcja	18	216	+ 198	60	187	+ 127
Cypr	—	—	—	—	12	+ 12
Irak	—	70	+ 70	—	88	+ 88

Handel zagraniczny Polski z krajami Bliskiego Wschodu w okresie styczeń—lipiec 1935 r. w porównaniu z tymże okresem r. 1934.

	Styczeń-Lipiec 1934 r.			Styczeń-Lipiec 1935 r.		
	Przywóz	Wywóz	S ldo	Przywóz	Wywóz	Saldo
	w tysiącach złotych					
Palestyna	808	5,443	+4,635	3,072	7,525	+ 4,453
Egipt	10,414	2.165	—8,249	9,743	2,587	— 7,156
Syrja	14	659	+ 645	6	874	+ 868
Iran	310	543	+ 233	319	2,452	+ 2,133
Turcja	332	574	+ 242	353	766	+ 413
Cypr	—	—	—	25	64	+ 39
Irak	—	310	+ 310	23	391	+ 368

Wywóz rur do krajów Bliskiego Wschodu w kwartale II i w lipcu 1935 r.

	II kw. 1935 r.		Lipiec 1935	
	tonny	zł.	tonny	zł.
Palestyna	109,4	35,511	121,4	29,804
Egipt	68,8	22,413	16,6	5,049
Iran	10,2	2,442	—	—
Cypr	3,9	1,393	—	—
Irak	59,6	27,012	162,0	44,932

Handel z krajami Bliskiego Wschodu według działów w czerwcu oraz w okresie styczeń—czerwiec 1935 r.

DZIAŁY	Palestyna		Egipt		Syrja		Persja		Turcja		Cypr		Irak	
	VI	I-IV	VI	I-VI	VI	I-VI	VI	I-VI	VI	I-IV	VI	I-VI	VI	I-VI
	w tysiącach złotych													
PRZYWÓZ														
Ogółem	81	2,999	1,255	8,599	—	6	39	254	14	294	11	24	3	23
Wytwory pochodz. rośl.	22	2,789	2	6	—	—	13	113	3	113	11	24	3	23
Zwierzęta żywe i wytw. pochodz. zwierzęc.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Wytw. pochodz. mineral.	—	—	—	—	—	—	—	—	5	39	—	—	—	m
Woski, tłuszcze, oleje pochodz. rośl. i zwierz., inne.	4	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Przetw. spoż.: tytoń.	—	21	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Przetw. chem. i farmac., farby.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	135	—	—	—	—
Skóry, futra, wyr. skórz.	48	101	—	—	—	—	14	14	—	—	—	—	—	—
Surowce włók. i wyroby.	—	2	1,253	8,593	—	3	11	126	3	3	—	—	—	—
Papier i wyroby.	—	7	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—
Metale nieszlachetne i wyroby.	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wagi, narzędzia, instrumenty i aparaty precyzyjne, naukowe, opt. maszyny do pis., zegary, instrum. muzyczne.	3	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wyroby różne.	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dzieła sztuki i przedmioty muzealne.	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—

WYWÓZ														
Ogółem	1,419	5,735	240	2,183	129	638	469	2,359	97	578	4	52	71	303
Wytwory pochodz. rośl.	14	189	—	—	—	5	—	—	2	2	—	—	—	—
Zwierzęta żywe i wytw. pochodz. zwierzęc.	198	334	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wytw. pochodz. mineral.	1	29	61	530	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Przetw. spoż.: tytoń.	2	69	5	15	—	3	—	—	—	3	—	—	—	—
Przetw. chem. i farmac., farby.	12	58		20	1	5	9	15	20	32	—	—	—	—
Skóry, futra, wyr. skórz.	1	10	—	—	—	—	—	3	74	—	—	—	—	—
Surowce włók. i wyroby.	98	459	4	106	65	204	189	513	—	436	4	4	23	58
Kauczyk, jego surogaty i wyroby z nich.	—	7	1	3	—	1	20	71	—	—	—	—	—	10
Drewno, korek, wyroby koszykarskie.	727	2.702	118	670	48	223	—	90	—	—	1	10	9	89
Papier i wyroby.	53	192	14	79	3	15	207	555	1	1	—	3	—	—
Wyr. kamieniarskie. ceramiczne, szklane.	31	181	—	9	8	10	1	1	—	—	—	—	—	—
Metale nieszlachetne i wyroby.	253	1,309	35	741	4	170	35	949	—	92	3	35	38	143
Maszyny, apar. sprzęt elektr.	16	142	1	4	—	—	—	147	—	10	—	—	—	—
Wagi, narzędzia, instrumenty i aparaty precyzyjne, naukowe, opt. maszyny do pis., zegary, instrum. muzyczne.	2	21	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Kapelusze, parasole laski, artyk. mody.	2	9	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Wyroby różne.	3	22	—	2	—	5	8	14	—	—	—	1	1	2
Towar zbiorowy.	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Handel zagraniczny Palestyny

Handel zagraniczny Palestyny w kwietniu r. 1935 w porównaniu z tymże okresem r. 1934.

	Kwiecień 1934	Marzec 1935
	w funtach palestyńskich	
Przywóz ogółem	1,291,046	1,451,319
w tem towary	1,269.918	1,420,678
Wywóz ogółem	582,319	605,812
w tem towary	471,940	599,985
Reeksport	29,972	20,113
Tranzyt	35.333	19,334

Główne artykuły przywozu do Palestyny w kwietniu r. 1935 w porównaniu z tymże okresem r. 1934.

Artykuły	Kwiecień 1934		Kwiecień 1935	
	Kwintale	Ł. P.	Kwintale	Ł. P.
Ryż	14,453	11,355	14,497	15,753
Pszenica	68,133	41,063	39,952	73,110
Mąka pszenna	95,610	20.459	24,745	24,205
Bydło (sztuk)	1,191	12,793	2,242	15,108
Cukier	10,704	9,024	21,599	15,675
Kartofle	4.000	3,033	1,286	848
Drzewo budulc. m^3	10,645	21,360	13,214	30,105
Żelazo w sztabach i prętach	40,790	25,748	56,170	40,143
Rury i ich łączniki	17,190	26,897	17,140	27,222
Drzewo na skrz. pom. m^3	3,725	11,830	2,953	9,400
Przędza baweln.	454	5,239	434	6,474
Tkaniny baweln.				
szare	819	5,729	1,186	6,385
bielone	625	8,457	993	11,984
farb. i druk.	1,833	32,698	2,184	36,702
Tkaniny wełniane	238	14,762	345	21,638
„ jedwabne	621	23,564	571	25,977
Benzyna (litrów)	3,287,388	16,334	4,743,849	24,768
Nafta (litrów)	3,971,439	11,915	4,421,953	15,484
Papier do pakowania	248	493	419	740
Papier inny	3,868	6,447	5,886	7,304
Automobile (sztuk)	308	47,101	359	59,599

Główne artykuły wywozu z Palestyny w kwietniu r. 1935 w porównaniu z tymże okresem r. 1934.

Artykuły	Kwiecień 1934		Kwiecień 1935	
	Kwintale	ŁP.	Kwintale	ŁP.
Wino (litrów)	48,792	797	7,956	276
Pomarańcze (skrzynek)	805,831	402,915	1.106,786	498,049
Oliwa	216	1,517	196	1,096
Migdały	60	185	28	153
Cement	530	146	700	206
Pończochy (tuz.)	1,822	386	932	381
Mydło	2,428	6,763	3,476	10,435
Zęby sztuczne	—	2,291	—	3,411

Handel zagraniczny Palestyny w kwietniu r. 1935.

Kraje	Kwiecień 1935 w funtach palestyńskich			
	Przywóz	Wywóz	Reeksp.	Tranzyt
W. Brytanja	245,625	401,550	1,980	—
Niemcy	150,929	36.321	840	—
Francja	36,251	28,994	118	—
Włochy	35,328	1,154	63	—
Rumunja	103,472	7,336	28	—
Egipt	49,112	8,426	14,460	98
Syrja	106 300	21.545	5,359	343
Irak	30,518	346	1,258	16,982
Iran	3,558	—	170	749
Turcja	17,763	2	20	—
Arabja	330	71	—	—
Polska	60,146	5,665	213	—

Ruch okrętowy w portach palestyńskich

Ilość i tonaż statków w handlu zagranicznym Palestyny, które wpłynęły i wypłynęły z portów niżej wymienionych w r. 1933 i 1934.

Porty		Wpłynęło		Wypłynęło	
		Ilość	Tonaż tonn	Ilość	Tonaż tonn
Jaffa	1933	1,703	1,720,777	1,301	888,463
	1934	1,800	2,161,623	2,382	1 103,361
Hajfa	1933	1,571	1,570,736	1,880	2,318,855
	1934	1,322	2,147,846	1,711	3,119,769
Acre	1933	79	1,042	104	1,921
	1934	269	3,138	267	2,203
Gaza	1933	19	1,079	13	731
	1934	24	5,277	28	5,428
Ogółem	1933	2,372	3,293,634	3,298	3,209,970
	1934	3,415	4,316,884	3,388	4,230,761

Ilość i tonaż statków w handlu przybrzeżnym Palestyny, które wpłynęły i wypłynęły z portów wymienionych poniżej w r. 1933 i 1934.

Porty		Wpłynęło		Wypłynęło	
		Ilość	Tonaż tonn	Ilość	Tonaż tonn
Jaffa	1933	230	359,599	613	1,178,476
	1934	260	327,598	685	1,323,661
Hajfa	1933	597	1,148,746	273	427,621
	1934	690	1,340,516	299	349,349
Acre	1933	58	1,513	34	584
	1934	21	502	18	361
Gaza	1933	4	105	12	473
	1934	8	241	2	74
Ogółem	1933	889	1,509,963	932	1,607,154
	1934	979	1,668,857	1,004	1,673,445

Ruch cen

Ceny za artykuły spożywcze w Palestynie w początkach października 1935 r.

	Jerozolima	Hajfa	Jaffa	Nazaret	Tel-Awiw
	w funtach palestyńskich				
Ryż					
Egipski „Dimyaty“ za worek 100 kg.	1,300	1,240	1,250	1,360	1,250
„ „Rasheedy“ „ „ „	1,500	1,450	1,420	1,520	1,420
Angielski „Rangoon“ „ „ „	1,050	1,050	1,030	1.120	1,020
Włoski „Genoa“ „ „ „	1,550	1,630		1,650	
Cukier					
Crystal Java za worek 100 kg.	1,275	1,400	1,220	1,320	1,200
Egipski za skrzynkę 25 kg.	0,420	0,450	0,440	0,450	0,380
Egipski za worek 25 kg.	0.390	0,500	0,380	0,420	1,140
Mąka					
Australijska za worek 150 lbs. = kg. 68,100	0,980	0,980	0,950	1,050	0,970
Amerykańska za worek 140 lbs. = kg. 63,560	1,150	1,130	1,150	1,240	1,060
Krajowa za worek 86 kg.	1,200	1,540	0,920	1,180	1,120
Oleje					
Olej sezamowy za rottel	0,130	0,120	0,140	0,150	1.140
Oliwa jadalna „ „	0,150	0,180	0,150	0,200	1,150
Olej „Shemen“ „ „	0,145	0,264	0,120	0,220	0,240
(1 rottel = 2,884 kg. na płd Palestyny i 2,564 kg. na płn. Palestyny)					
Masło					
Australijskie za 1 lbs. = 454 gr.	0,068	0,070	0,075	0,086	0,070
Krajowe za 1 lbs. = 454 gr.	0,125	0,150			0,140
Ser					
Holenderski za lbs.	0,050	0,035	0,040	0,050	0,040
Szwajcarski za lbs.	0,100	0,060	0.110	0,100	0,015
Krajowy arabski za 1 rottel	0,260	0.180	0,180	0,200	0,250

	Jerozolima	Hajfa	Jaffa	Nazaret	Tel-Awiw
	w funtach palestyńskich				
Mięso (za rottel)					
Baranina	0.240	0.200	0,200	0.200	0.480
Kozie	0.180	0.180	0.170	0 150	
Wołowina	0,240	0.240	0.200	0,240	0,420
Wieprzowina					
a) krajowa	0.420	0,280		0,250	
b) zagraniczna		0.360			
Mleko (za rottel)	0,060	0.045	0.070	0,060	0,085
Paliwo					
Olej parafinowy 4 galony	0.180			0,180	0,180
Węgiel drzewny za kantar	2,500	2,500	2.000	3,000	2,000
Jaja					
Krajowe za 100 sztuk	0.380	0,350	0.320	0,350	0.300
Syryjskie za 100 sztuk			0.289		

OD REDAKCJI:

Prace ogłaszane w „Palestynie i Bliskim Wschodzie", są wyrazem osobistych przekonań autorów.

Niezamówione manuskrypty zwraca się tylko w razie załączenia adresowanej koperty i znaczków pocztowych. Uprasza się autorów o przysyłanie wyłącznie maszynopisów.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

Warszawa, ul. Fredry 10. — Tel. 246-37, 521-06. P. K. O. 9231.

Biuro czynne od godz. 9 do 15.

PRENUMERATA:

Kwartalnie . . . . zł. 4.—
Półrocznie . . . . . . „ 7.50
Rocznie . . . . „ 15.—
Cena pojedyńczego egzemplarza „ 1.50

CENY OGŁOSZEŃ

1/1 stronica . . . . . . zł. 200.—
1/2 „ . . . . „ 110.—
1/4 „ . . . . „ 60.—

Redaktor odpowiedzialny:
P. WASERMAN

Wydawca:
POLSKO-PALESTYŃSKA
IZBA HANDLOWA.

Druk. „Monolit", Warszawa, Elektoralna 3, tel. 581-92.